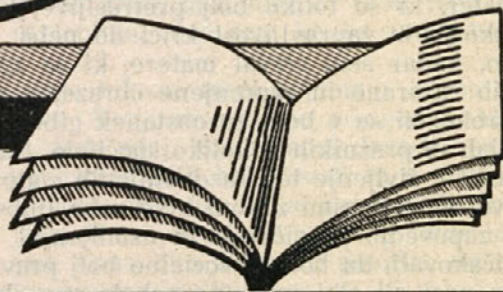

CVETJE

Letnik LI.
Ljubljana

1934 - VII.
Julij

P. KRIZOSTOM:

Zdaj je ura vajina prišla!

(Ob priliki posvetitve nove cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.)

V temi trepetale so ciprese,
z nebá so plapolale žalostne zavese
in zagrinjale obličje božje . . .

Stopila sta med nas
z gorečo bakljo v roki
vsa ožarjena v obraz . . .

Vsa naša zemlja tisto uro
se prelila je v zlató
in ciprese vse presrečne
zakipele so v nebó.

Apostola ljubezni svete:
Metod — naš oče!
Ciril — naš brat!

Postavila sta nam oltar
na skalo trdno,
prižgala nanj
molitve svoje žar.

Vajin blagoslov nad nami
plaval je vse dni.

In zdaj, apostola, očeta, brata naša,
ko zlobna roka v naša srca sega,
ko zver besneča ovčke verne bega:
nov Fotij dviga se iz groba —
krov v očeh mu plamen tli —
zdaj, Ciril, nas otmi!
Zdaj, Metod, brani svoj rod!
Zdaj je ura vajina prišla!

Apostola!

Čuvajta naše domove!
Z močno vero utrjujta slovenske sinove.
Naj žalostne ciprese naše
veselo proti nebu zakipé.
In srca naj v ljubezni novi zagore.

Apostola, brata Ciril in Metod,
z duhom svojim prepojita naš rod
in Gospoda za nas prosita,
da vajina pot postane tudi naša pot!

Mati in preizkušnje

Različne so preizkušnje, ki jih dandanes doživlja skoraj vsaka mati. Večino mater tare dan za dnevom težka skrb za vsakdanji kruh. V duhu gledam podobe mater, ki so toliko bolj pretresljive, ker so poleg njih druge, katerih razkošje in zapravljivost kriči do neba. Vedno me je do dna duše pretreslo, kadar sem srečal matere, ki so zgodaj ovenele, ko sem se zazrl v njih razorane in zagrenjene obraze, v materine oči brezbleska, v te suhe roke, ki se v boju za obstanek gibljejo pozno v noč in se komaj ob nedeljah in praznikih nekoliko spočijejo. Naj bi novi čas vsaj nekoliko solnca razlil v življenje teh razdedinjenih mater s starimi, zopet v življenju človeštva obnovljenimi zakoni krščanske ljubezni do bližnjega, z dvojno temeljno zapovedjo pravičnosti in usmiljenja! Vsekakor bi bilo zgrešeno, če bi pričakovali, da bodo v socialno bolj pravični in bolj zenačeni dobi, ki mora prej ali slej priti, prenehale vse skrbi in vsa beda. Človeško življenje bo vedno polno nasprotij in nesomernosti. Zastonj se bo človek trudil, da bi zemljo izpremenil v raj. Če danes poženemo skrb skozi glavna vrata, se bo jutri vrnila nazaj skozi stranska. Nazadnje pa ne prihaja glavni vir vsega zla od zunanjih razmer, ampak iz notranjosti človeka. Samo tisti, ki pripelje človeka bliže k Bogu, ga približa njemu samemu in mu življenje bolj izravna in olepša.

Seveda takrat, ko je mlada žena hodila še v pomladi svojega novega življenja, je bil svet ves rajski in vrt človeških src poln rož. Toda te rože so se obletele in odcvetele še prej, kakor bi človek želel in pričakoval. Od vse lepote in krasote je ostalo mogoče le trnje. Takrat si zaupala krepki roki moža in niti mislila nisi na konec ljubezni in življenja. Pa je prerano ugasnila njegova moč in njegovo bohotno zdravje hira neprestano. Kako grozne sanje te zdaj mučijo. In če se vse to uresniči! Otroci še tako majhni in nevzgojeni, življenje pa tako bridko težko. Kolikokrat in kako globoko se mi je zarezal v srce krik matere ob odprti krsti moža in očeta. Zdaj boš morala toliko bolj iskreno moliti: »Oče naš, kateri si v nebesih!« Z možem tvoje ljubezni ti je umrl tudi del tvojega srca. Kako polna nasprotij je žena, ki si hoče na grobu svojega moža izjokati svoje oči, se prereka z Bogom, a kleči nekaj mesecev nato ob poročnem oltarju, da s prejasnimi očmi in preblaženo dušo zopet sklepa novo življenjsko zvezo!

Uboga žena, ki stoji ob grobu svojega moža, toda še bolj uboga tista, katere mož je duševno bolan, se izogiblje dela, pije, ki se pijan opoteka po sobi, ponižuje pred otroci svojo možko in očetovsko čast, ki svojo od strahu in sramu trepetajočo ženo s svojo pestjo in pohlepnostjo telesno in duševno ubija. Ali če ti mož postane samo notranje tuj. Nekoč oba tako popolnoma eno, sedaj pa samo po vnanjem združena v življenjsko skupnost brez notranje zveze duš, brez medsebojnega razumevanja. Ti stremiš kvišku, on te vleče na umazano zemljo. Tvoje najsvetejše mu je nesveto, in službo, ki si jo dolžna vršiti svojemu Bogu in jo rada vršiš, si jo moraš izjokovati samo s solzami in z velikim razočaranjem, četudi se je mož s častno besedo zavezal, da ti v tem oziru ne bo delal nobenih težav. Zgolj dolžnost zapoveduje, a noben notranji ogenj ne pospešuje več tvojih korakov. Nobene besede ljubezni, samo prepir in nemir, mimooidoča sprava, in potem zopet stara grda pesem. Vse, kar je lepo, je izžgano, samo izogleneli ostanki spominjajo še na bogat, srečen čas. In naposled celo katastrofa zakonskega verolomstva, ko se docela zruši vera in zaupanje v zakonskega

druga, ko poročni prstan zdrči s prsta ter pade v prepad, ki ga iz njega dvigne samo še heroizem Bogu vdane in zveste žene.

So ure, ko preneseš svoje zgrešeno življenje hladno ali pa s trmasto svojeglavnostjo. So pa tudi ure, ko zastokaš in se upiraš ter trudiš, da bi zdrobila grozne verige, ko tvoje izmučeno srce tako koprni vsaj po malo ljubezni, življenjski srčnosti, miru, zlasti še, če vidiš in čutiš, kako prebivajo okoli tebe srečne žene, med tem ko ti in tvoji otroci ne doživljate nobene gorkote in toplote, med tem ko se sanje tvoje mladosti razblinjajo v nič.

In šele, ko tvoje telesne moči pojemajo, ko čutiš, kako gre počasi, a gotovo proti koncu. Mati umre vedno prezgodaj. Ako bi bila sama, bi odšla mogoče rada, toda zdaj, ko jo napol dorasli otroci tako silno potrebujejo in tam eden izmed njih bolan sedi in v zibelki ali pa v naročju najmlajši leži. Še nikdar ni tako čutila, kako so ji ljubi, še nikdar, kako nenadomestljiva je mati svojim otrokom. Kako rada bi v svoji bolesti na glas zajokala, a sme samo tiho Gospodu potožiti, da ne bi otroci opazili, kako blizu in kako grenko je slovo...

Kdor mora prenašati tako in podobno usodo, mora biti jekleno močan. Odkod moč srčne žene? Mislim, da prihaja iz trojnega vira. Najprej iz n a r a v e žene. Od krivde prve žene dalje je usmerjena v trpljenje. Namnožene so težave, v bolečinah bo rodila. Zato jo je neskončno dobri in vsevedni Bog obdaroval z večjo močjo, da more vse to in še več nositi.

Potem iz l j u b e z n i žene.

Njena ljubezen je nesebično žrtvovanje vsega, kar ima. Mož je vedno več ali manj sebičen. Žena, mati vidi sebe nazadnje.

In še tretji vir poznam. Zdi se mi, da šumi najbolj globoko, da vrvra najbolj bogato in čisto: v e r a žene in matere. Vera žene ni samo lep kras, dopolnilo njenega bistva, ampak je del njene narave. Vera se razcveta iz njenega rahločutnega, pristrčnega, slutenj bogatega srca, iz njene duše, ki se vso žrtvuje, iz njenega poklica v družini. Kdor vzame ženi vero, izvrši zločin nad njenim najboljšim bistvom, oropa jo sil in blaženosti, ki jih nobena stvar ne more nadomestiti. Gorje narodu, čigar matere ne poznajo več Boga, ki ne verujejo in ne molijo več! Celo mož, ki je izgubil vero, gleda v tem profislovje. Kjer pa ženino srce ogreva vera, odpira božja pravičnost in dobrota razočaranemu srcu čudovite izgleda in vire notranje moči in odpornosti. Nebeško solnce sije s svojo svetlobo in toploto v temno, hladno, mrzlo noč zemeljske nedovoljnosti. Večna resnica razlaga, da trpljenje in križ ne prihajata prav za prav od zgoraj, ampak iz končnosti in iz človeške krivde, vendar pa dvigata proti nebu, očiščujeta človeka, opozarjata na resnično vrednost ali nevrednost stvari, učita nas, naj gojimo in razvijamo lepoto duše, da se bomo povzpeli do viška duhovnega življenja. Pa vidim, kako hodi pred nami po potih, obraščenih in posutih s trnjem in osatom Kristus, ne lahko, ne, ampak obtežen s težkim križem, ki mu leži na ranjenih ramah. In vendar ga slišim, kako veselo vzklika: »Blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi«, kako poje o deželi, naši pravi domovini, kjer bo vsa beda prešla in se bodo solze posušile in bo vse izravnano. In iz njegove osebe in iz njegovega dela se izliva na nas moč in veličina in notranja lepota, ki nas bogato odškoduje, če smo bili, zemeljsko govorjeno, na katerikoli stvari prikrajšani. Nič več se nam ne zdi čudno, da je za največje trpljenje človeka ustvaril svojo lastno mater, tisto v morje bolečin potopljeno mater pod križem. V njej, ki je v blaženosti materine ljubezni, a tudi v grozi najbolj globokega sotrpjenja zatrepetala, kakor nobena druga, je dan vsaki ženi in materi vseh časov vzor, dana jim je pa tudi mati, ki nima primere.

Francišškanska ponižnost

(Nadaljevanje.)

Pozneje se je življenje bratov zelo izpremenilo. Kakor tudi delovanje. Zato ni bilo mogoče omenjenih Francišškovih nazorov popolnoma ostvariti. Četudi jih svetnik ni izpremenil. Naj so se bratje še toliko na vseh koncih in krajih trudili, nikdar ni odobral, da so sprejemali častna mesta. Brez oklevanja in odločno je svoje mnenje celo kardinalu Hugolinu obrazložil. Kardinal je močno želel, naj sveta Štolica med brati odbira škofe in prelate. Opiral se je na mlado Cerkev. Tudi ta je odlične cerkvene službe naklanjala možem, ki so bili siromašni na zemeljskih dobrinah, bogati pa na ljubezni. Franciššek je svojemu prijatelju in visokemu cerkvenemu knezu odgovoril: »Gospod, moji bratje se zato imenujejo manjši, da ne bi hlepeli postati večji. Naš poklic nas uči, naj ostanemo majhni in hodimo za ponižnim Kristusom. Le-to bo bratom naklonilo izredno svetniško odliko. Ako hočete, da bodo bratje Kristusovi Cerkvi koristili, ne izpremenite jim pravega poklica, temveč utrdite jih v njem. Ako bi kedaj prvotno preprostost zapustili, vrnite jim jo, naj že hočejo, ali ne. Zabranite, da bi ubožci postali ošabni, ki bi sodili, da so več, kakor drugi. Zato vas, oče, presrčno prosim, nikdar ne dovolite, da bi kdo bratom utiral poti do cerkvenih časti.« Tisti redovniki pa— tako je razsodil svetnik —, ki so se pehali za visokimi službami, niso bili več pravi manjši bratje. Serafinski učenik, sveti Bonaventura je Francišškovo prepričanje tako-le utemeljil: »Tisti je ponižen ki iskreno želi, da bi bil še preprostejši ali manjši, da celo najmanjši med vsemi. Taka bi morala biti ponižnost manjšega brata.«

Brez dvojbe je hotel Franciššek ustanoviti red nenavadne preprostosti. Zato je tudi dosledno brate tako vzgajal, da bi bili ponižnejši, pokornejši, skromnejši in manjši, kakor vsi drugi redovi in redovniki.

Kar je svetnik učil druge, vse to je izpolnjeval tudi sam. Kjer le mogoče, se je ponižal. Kar vedno bi bil rad najmanjši, najnezatnejši in najnižji.

Francišškov čas nikakor ni gladil poti ponižnemu življenju. Vsak je hotel drugega nadkriliti z izrednim dejanjem, ali vsaj z videzom odličnosti. Knezi so prezirali nižje plemstvo, le-to se je šopirilo nad meščani, mesta so se ogibala podeželja, kmetje zopet so zaničevali graščinske podložnike kot manjše ljudi, nezatnejše, odvisne in malovredne. Tako na eni strani. Na drugi so se pa družabno nižje stoječi vzpenjali navzgor. Uporabljali so vsa sredstva. Dovoljena in prepovedana. Nesamostojni so hoteli postati prosti kmetje. Kmetiški ljudje so se želeli zenačiti z meščani, le-ti s plemiči. Manjša gospoda bi se rada vrinila med tiste, ki jih svet imenuje mogočne. Tudi Franciššek je v mladih letih stremel za sličnimi vzori. Po rojstvu meščan in hkrati plemič je sanjaril o prečudnem blesku, ki ga že ozarja kot bodočega kralja asiške mladine. Tam v ozadju pa se mu svetlika visoko plemstvo viteškega stanu, ki je smoter vseh njegovih junaških dejanj.

Po kratkem času, kolika sprememba! Od tistega dneva dalje, kar si je odbral Kristusa, ga je resnično veselilo, ako se je z desne in leve nanj usipalo preziranje. Družil se je z majhnimi in najbolj zaničevanimi. Vsem se je podredil. Žato je kaj lahko v oporoki o sebi in svojih prvih učencih zatrdil: »Bili smo preprosti in vsakemu podložni.«

Franciššek in njegovi sobratje so bili pridruženi kleru katoliške Cerkve. Vendar, tudi sedaj je želel, da jim določijo najnižje in zadnje mesto. Temelj, ki je nanj zidal, je bil: »Vse klerike in redovnike hočemo

spoštovati v vsem, kar je v zvezi z dušnim zveličanjem. « Svojemu načelu je ostal zvest do smrti. Še v svoji oporoki je izpovedal: »Le-te (siromašne svetne duhovnike) in vse druge hočem spoštovati, ljubiti in čislati, kakor svoje gospode.«

Svetnik je močno želel, naj bi bratje spoštovali kler in lajištvo. Zato je še sledeče pridodejal: »Vsem bratom pod pokorščino trdno zapovem, naj bodo kjerkoli že, da se ne drznejo prositi oprostivnega pisma v rimski kuriji, ne sami, ne s posredovanjem druge osebe, ne za cerkev, ne za bivališče, ne pod pretvezo pridigovanja, ali preganjanja; temveč, kjerkoli jih ne sprejmejo, naj beže v drugo deželo, da se tam pokore z božjim blagoslovom.«

Kar je svetnik ob smrti izpovedal, vse to je vedno vršil. Nekoč so mu bratje svetovali, naj izposluje papeževo dovoljenje, da bi smeli povsod pridigovati, ne da bi se poprej pogovorili z župnikom dotičnega kraja. Frančišek je predlog odklonil z besedo: »Bratje, ne poznate božje volje, zato tudi nočete, da bi izpreobrnil svet tako, kakor hoče Bog. S sveto ponižnostjo in spoštljivostjo si bom najprej osvojil prelate. Kakor hitro bodo videli naše sveto življenje, kakor tudi ponižno in spoštljivo občevanje z njimi, vas bodo prosili, da tam pridigujete in izpreobrnite ljudi. Ponižnost vam bo privabila več poslušavcev, kakor vsi vaši privilegiji, ki vas le k ošabnosti zapeljujejo.« Brat Filip je vendarle izprosil za klarisinje nekaj predpravic. Sveti ustanovitelj ga je zato oštel. »Ljubše mu je bilo« — tako pravi delce 'Trije tovariši' —, ako nasprotstva izravna ponižnost, kakor da jih rešujejo sodnijski odloki.«

(Dalje prihodnjič.)

HELENA HALUŠKA — P. EVSTAHIJ:

Gospod nadzornik in še kaj

(Nadaljevanje.)

Kmalu je bila nova učiteljica že zelo priljubljena. Ne povsem tako kakor naša voditeljica, pa vendar zelo.

V jeseni se je bila vsemu smejala. Ljudem, pokrajini, živalim — vse je bilo tako prisrčno in zabavno. Ali prišla je zima, obiski iz doline so postali redki, pota so ležala pod globokim snegom, živina ni hodila več po svoji navadni poti zjutraj na pašo in zvečer s paše, zvonkljanje na planini je potihnilo, ni bilo nič več drugega slišati kakor škripanje vetrnic in piskanje vetra na kašči.

Tedaj je hodila Suzana ob dolgih zimskih večerih v vas k svoji sosedu, samotarski vojaški vdovi, ki se je materinsko in zaupno zavzela zanjo. Ure in ure sta sedeli v veliki kuhinji pri odprtem ognju, Suzana je pripovedovala ter se smejala. Toda velika tiha kuhinja, v kateri je domovala otožnost, je zadušila kmalu tudi ta smeh.

Suzana je zdaj ostala doma in poskušala, da bi si z igranjem na klavir in z gramofonom pregnala zle zimske pošasti in strahove. Po treh mesecih se je pa izkazalo, da so le-ti močnejši: ubogo stvar je prevzelo domotožje. In zdajci ji je prišla na um domislica, ki se je njej sámi zdela prav dobra in poštena: ob dolgih večerih je Suzana povabila vaško mladino — fante in dekleta —, ponudila je vsakemu skodelico čaja, navila je gramofon in povabila mladež na ples. Ni pa bila računila z upornim kmetiškim mišljenjem in svojeglavnim prepričanjem; od pamtiveka plešejo

kmetje¹ le, če imajo za to kakšen razlog ali vsaj pretvezo, ob vélikih cerkvenih praznikih, ob državnih slovesnostih, pri krstih in na ženitninah. Praznike obhajati, kadar ni čas za to primeren in pa prava prilika, imajo za greh. Plesáti brez povoda, od oblasti potrjenega, je prav tako nespodobno kakor ljubezen brez zakonske zveze: mladenkam zmede glavo in mladeniči zgubé pri tem veselje do dela.

S svojo pregrešno muziko ali godbo si je torej Suzana prav dobre žgance pripravila; malo je manjkalo, pa bi si bila zaigrala vse spoštovanje, s trudom pridobljeno, in vso priljubljenost: morala je odnehati in se vdati v kmétiško ostro šego.²

Sedaj je ob dolgih zimskih večerih ostala spet sama s svojo dušo in poslušala pravljice, ki jih ji je le-ta prišepetavala, med tem ko je zgoraj na kašči veter vabil na ples ponočne pošasti in strahove, zdaj šepetáje, zdaj tuleče. Sedaj pa ni občutila prav za prav nikakega domotožja več, pa tudi strah je ni bilo; njena samota, potopljena v sladke sanjarije, je bila podobna začaranemu spanju pravljicne Trnjulčice.

Če je količkaj šlo, je prišel sémkaj gori župnik z voditeljico vred. Takšni dnevi in pa nedelje, ki jih je Suzana smela preživeti zdolaj pri voditeljici, so bili njeni véliki prazniki. Takrat je spet postala vedra in vesela, njen kristalno čisti smeh jo je ožarjal, zdaj ni več prisluškovala v sebi in druga Suzana, ki si je tam zgoraj pripovedovala in izmišljevala pravljice, se ji je zdela nespametna oseba.

Zmiraj je nekaj dni nato v njej donelo takšno občutje. Toda že pri naslednjem snežnem viharju in metežu je že spet sedela pred poleni, ki so prasketala na švigajočem ognju, in predla rahlo tkanino svojih sanj.

Ko je pa prišla pomlad, je bila tako lepa kakor more biti le tamkaj gori: z lahkimi oblački kakor bela jagnjeta, s sveže umitim lahnovišnjevim nebom, z zlatim zrakom, s cvetočimi travniki in plamenečim vresjem. Zvonce čred so neprestano doneli na planinah in napol divji konji so dirjali prosto navzdol in navzgor po položnih pobočjih. Nihče ni pasel živali; vsaka je poznala svojo pravo stajo, sama je odšla zjutraj in je po mili volji zvečer prišla v hlev. Krave so molzli na planinah in, če je kdo podnevi potreboval konja, ga je šel majhen dečko iskat in, potem ko ga je našel, je ponosno prihajal domov.

Suzana se tega prizora ni mogla dovolj nagledati; zato je šla s svojimi gojenci tudi na pašnik, poiskala je konje in dirjala zadaj za njimi kakor pravi pravcati mladec. 'Celo bika se ne boji,' so rekli kmetje.

Zdaj so jo bili spet vzljubili; celo ostrá in natančna županja iz Bremonkurja je pri nji pila čaj. Naš župnik in voditeljica sta si slej kot prej prizadevala, da bi ji življenje tu gori napravila kar se dá lepo; preskrbovala sta ji knjige, opravilo in glasbo.

Suzana se je hvaležno smehljala, ni se pa lotila nobene knjige več in nikakega lista z notami. Svoje srce in svojo dušo je prepustila lepi pomladi, nji je odprla v šoli okna in vrata; vigred je nosila domov v prekrasnih cvetličnih šopkih, vesni je vriskala v pozdrav, z odprtimi rokami in včasih — je jokala, kakor da ne more več prenašati preobilja njene lepote.

Bil je pa v tej pokrajini neki lep kraljevič. V svojem navadnem zemeljskem življenju je bil slikar ali živopisec v Parizu. Tam je bil prestradal

¹ Namreč švicarski kmetje v tistem kraju, kjer se je dogodila ta povest. Drugod imajo spet drugačne navade, pa tudi razvade. — Prip. prev.

² Izvirnik ima izraz »Etikette«, iz francošine: »étiquette« (izgovori: etikèt) etikéta; pomen: dvorski običaji, dvorske šege, natanko določeno obnašanje v gosposkih krogih; ostri in sitni predpisi za obnašanje. — V našem primeru imamo tu duhovito nasprotje. — Prip. prev.

svojo mladost, navdušen za svojo umetnost. Malo je manjkalo, da ni podlegel in boju za obstanek. Takrat, v najhujšem pomanjkanju, je vse svoje zaničevanje do ljudi položil v podobo, ki je bila udarec s pestjo na zdrav okus in pa krvav zasmeh umetnosti. Svet mu je padel k nogam, poklonil mu je „Grand Prix“ ter kupil za drag denar sliko od njega. Nato si je mladi mož otresel pariški prah s svojih nog in ponesel svoj notranji upor in ogorčenost v gorsko samoto.

Na bokih pogorja Jura mu je prišla naproti pomlad in mu odvzela vso zemeljsko težo. Podobar se je sprehajal po tej krasoti, pijan od lepote kakor kakšen pogan. Ni se dotaknil čopiča. Čemu neki?! Teh barev, te svetlobe, vonja in cvetlic: vse te pravljice bi mu pač nihče ne verjel.

Nekega dne je pa biló, čez rdeče vresje, ki se je v rahli vijoličasti barvi zgubilo ob nebesu, je na hrbtu težkega konja jezdila vitka svetla deklica. Z eno roko se je trdno držala goste grive, ki je z njenim lahkim oblačilom kakor za stavo tekmovala plapolala v vetru. Če je pripognila glavo, sta padli kakor dva pramena sijajnega zlata njeni sproščeni kiti spredaj čez glavo, tako da ju je zmerom znova morala vreči nazaj.

Tako je jezdila mladenka mimo tuja in pri tem sramežljivo potegnila plapolajoče belo oblačilce čez svoje noge.

Kakor prikovan je obstal tujec, dokler ni bila videti na obzorju le še majhna pika od te prikazni.

Nato je pa kakor obseden tekel zadaj za njo.

Ta dan je pa ni več dohitel. Ko je po dolgih dneh smel sanjski prikazni, ki ga je zdaj držala omreženega, dati ime, tedaj se mu je zdelo, da ima v lasti čarovno besedo, ki mu je mogla odpreti vrt Eden⁴: »S u z a n a.«

Komaj si je upal izgovoriti ime. Od daleč jo je večkrat videl, toda ne več visoko na konju, temveč skromno, ko je šla peš kakor drugi umrljivi ljudje. To se mu je čudno zdelo.

Šla je mimo njega, v ozki soteski, kjer je črni trn tako noro zcvetel, tam, kjer je pot preozka za dva. Uslužno in dvorljivo se je umaknil ter srčno odskočil med trnje.

»Pardon, monsieur.«⁵

»Vam na uslugo, Mademoiselle.«⁶

In vsega, vsega je oblila rdečica. Ona se mu je pa nasmehnila; in pariški slikar bi bil malodane črni trn objel.

Odslej jo je videl dan za dnem na istem mestu, tam, kjer je pot preozka za dva.

»Pardon, Monsieur!«

»... Mademoiselle...«

Nekoč ji je spodrsnilo na nekem z mahom poraslim kamnu. Stegnil je svojo roko proti nji; prestrašeno je pogledala, zgrabila je svojo obleko in zbežala.

Naslednjega dne ni bila sama. Voditeljica in naš župnik sta jo spremljala. Pozdravila je z ljubkim priklonom, odzdravil je zelo zunanje pravilno ter je namenoma gledal na voditeljico, ki je pa pogledala preko njega v modro nebo.

³ Francoski (izgovôri: gran pri) = vélika nagrada, véliko častno darilo. — Prip. prev.

⁴ Eden je hebrejska beseda in pomeni prvotni raj veselja, kjer sta prebivala Adam in Eva. — Prip. prev.

⁵ Francoski (izg.: pardón, msjô) = oproščenje, gospod — Prip. prev.

⁶ Francoski (izg.: madmvazèl) = gospodična.

Nekaj dni je pomlad zastonj cvetela v vsem pogorju Jura: Suzana ni prišla nič več po poti mimo črnega trna.

Črni trn je odcvetel.

Zato se je pa zdaj zdolaj v vasi ponašalo sadno drevje v nevestini krasoti.

Zdaj se je preselil slikar v gornjo vas in prisegel, da hoče vso večnost zgoraj prebivati. Kakor pogubljen duša je begal okoli šolskega poslopja, srečen, če je le z enim pogledom mogel ujeti belo oblačilo.

Spodaj v vasi so odcvetela sadna drevesa, na vrtu učiteljice Suzane so pa lilije s težkimi cvetovi odprle svoje dozorelo velikolepje.

In pri vrtnih vratih je slonel mladi podobar in gledal, kako so se cvetovi razvijali ter se ozirali proti soncu. Žalosten je dihal prijetni vonj, ki je obdajal hišo ljubljenske kakor oblaček dišečega kadila. Zdelo se mu je, da se ga Suzana izogiblje. Redko je šla venkaj, le zvečer je prišla k vodnjaku po svežo vodo. Tukaj jo je potem videl sedeti na kamenitem vodnjakovem robu, če je kramljala z enim ali drugim izmed svojih učencev. Spustila je vedro nizdol na verižici ter ga napolnjenega brez truda spet potegnila navzgor. Ako so nato široki rokavi njene jopice sprostil njene trdne bele roke, tedaj se je mlademu umetniku zdelo, da še nikoli poprej ni bil videl tako dovršeno lepih kretenj. Ni mu niti na um prišlo, da bi ji pomagal.

Ko je pa nekega dne bila sama pri vodnjaku, takrat se je osrčil ter jo nagovoril — — — — —

Resnobno in debelo sta se spogledala — svetá okrog njiju ni bilo več.

ROMANO GUARDINI — F. T.:

Sveta znamenja

(Nadaljevanje.)

Kruh in vino

Toda še druga pot drži k Bogu. O njej bi ne smeli govoriti, če bi je ne kazala Kristusova beseda sama in bi liturgija* ne hodila s takšnim zaupanjem po njej.

Ni samo združitve gledanja in ljubezni, zavesti in mišljenja. Je tudi združitev žive biti z Bogom. Ne samo naše spoznanje in hotenje, tudi vsa naša bit stremi k njemu. »Moje srce in vse moje meso se raduje v živem Bogu,« pravi psalm in pomirjeni smo šele, če smo tudi v biti in življenju zvezani z njim. To ni nobeno mešanje biti, nobeno pomešanje življenja. Kaj takega trditi, bi ne bilo le predrzno, temveč nesmiselno, zakaj nič ustvarjenega se ne more zmešati z božanskim. In vendar je neka druga združitev kakor združitev golega spoznanja in ljubezni: Združitev bitnega življenja.

Hrepenimo po tem, moramo hrepeneti in za to hrepenenje imamo celó globok izraz. Sveto pismo samo in liturgija nam postrežeta z njim: Tako bi radi s svojim osebnim življenjem postali eno z Bogom, kakor naše telo z jedjo in pijačo. Lačni in žejni smo Boga. Ne bi ga radi le spoznali, ne samo ljubili. Radi bi ga prijeli, držali, imeli, da, recimo z mirno vestjo, radi bi ga jedli, pili, prav vsrkali, dokler bi ne bili z njim popolnoma nasičeni, docela potolaženi, res njega polni. Saj pravi liturgija

* Beseda »liturgija« pomeni cerkvene obrede.

praznika sv. Rešnjega Telesa z besedami Gospodovimi: »Živi Oče me je poslal. Kakor jaz živim po Očetu, tako bo tudi tisti, ki mene uživa, živel po meni.«

Ni res, to je? Saj bi si sami od sebe kaj takega ne upali zahtevati; bati bi se morali greha. Ko pa Bog sam tako govori, nam pravi notranjost: »Tako mora biti.«

In še: Nič več nespoštljivega ne more biti s tem v mislih. Ničesar, kar bi kazalo, ko da hočemo zabrisati mejo, ki nas stvari loči od Boga. Toda lahko priznavamo to, kar je v nas sam položil kot hrepenenje. Lahko se veselimo tega, kar nam daruje njegova prevelika dobrotljivost. Kristus govori: »Moje meso je res jed in moja kri je res pijača... Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« »Kakor je meni Oče dal, da imam življenje v sebi, tako bo tisti, ki mene uživa, imel življenje po meni.« Jesti njegovo meso... piti njegovo kri... Njega jesti... živega Boga-človeka sprejeti vase, kar je in kar ima — ni li to več, kakor bi si sami mogli želeli? In vendar vse, kar mora želeli naša najgloblja notranjost?

In tako čist izraz dobi ta skrivnost v podobi kruha in vina.

Kruh je hrana. Poštena, ki zares hrani. Krepka, da se je nikoli ne naveličaš. Kruh je pravi. In dober je; dojemlji besedo v njenem globokem, toplem pomenu. V podobi kruha pa postane Bog živa hrana za nas ljudi. Sveti Ignacij iz Antiohije piše Efežanom: »Lomimo kruh; to je zdravilo za nesmrtnost.« Je jed, ki hrani vso našo bit z živim Bogom in stori, da smo mi v njem in on v nas.

Vino je pijača. No, da prav rečem: Ne samo pijača, ki pogasi žejo; to je voda. Vino hoče več. »Ono razveseljuje človeško srce,« pravi sveto pismo. Pomen vina ni samo, da pogasi žejo, temveč da je pijača veselja, polnost in izobilje.

»Kako lepa je moja čaša polna pijanosti,« pravi psalm. Razumeš li, kaj to pomeni? In da pomeni pijanost tu nekaj čisto drugega kakor nezmernost. Iskreča se lepota je vino, vonj in moč, ki vse poveličuje in ožarja. In v podobi vina nam Kristus daje svojo božansko kri. Ne kot pošteno razumno pijačo, temveč kot preobilje božje sladkosti. »Sanguis Christi, inebria me — Kri Kristusova, opoji me,« je molil Ignacij Loyolski, mož viteško vročega srca. In sveta Neža govori o krvi Kristusovi kot o skrivnosti ljubezni in neizrekljive lepote: »Med in mleko sem srkala z njegovih ust in njegova kri je ljubkost podelila mojim licem,« se glasi v molitvah njenega praznika.

Kruh nam je postal Kristus in vino. Jed in pijača. Lahko ga jemo in pijemo. Kruh je zvestoba in vztrajna stanovitnost. Vino je smelost, veselje čez vso mero, vonj in lepota, dalja in poroštvo brez meja. Opoj življenja in posesti in darovanja...

Oltar

Mnogotere so moči v človeku: Spoznavajoč lahko dojame stvari okoli, zvezde in gore, morje in reko, drevo in žival in vse, kar je človeškega okoli njega, in jih pritegne v svoj notranji svet. Lahko jih ljubi, lahko tudi sovraži in zametuje; lahko se jim zoperstavi ali zahrepeni po njih in jih pritegne k sebi. Lahko se loti svoje okolice in jo oblikuje po svoji volji. Mnogogubo valovanje veselja in hrepenenja, žalosti in ljubezni, tihote in nepokoja gre skozi njegovo srce...

Najplemenitejša moč njegova pa je v tem: da spozna, da je Višje nad njim; da to Višje spoštuje in se postavi zanj. Človek lahko spozna nad seboj Boga, ga lahko moli in se mu sam daruje, »da se Bog poveliča.«

Da pa božja Visokost zasveti v duhu; da človek moli to Visokosti; da se sebičen ne drži svojega, temveč gre preko sebe, se sam postavi, da se poveliča visoki Bog, to je žrtev.

Najgloblje v duši je žrtvena moč. Na dnu človekove notranjosti vlada ona tišina in jasnost, iz katere se žrtev dviga k Bogu.

Te največje globine in tišine in moči v človeku je oltar zunaj vidno znamenje. Stoji na najsvetejšem kraju cerkve, po stopnicah dvignjen iz ostalega prostora, ki je sam ločen od področja zunanjega sveta, izločen kakor svetišče duše. Trdno zgrajen na varnem podstavku, kakor resnična volja v človeku, ki ve za Boga in je odločen, da se postavi zanj. In na podstavku počiva namizna plošča, menza, dobro pripravljeno mesto, na katerem se opravlja daritev. Nobenih koticov, svobodna zamisel. Ne kakšno napol temno, nejasno opravilo, temveč odprto vsem pogledom. Tako, kakor naj se v srcu opravi daritev. Čisto jasno pred božjimi očmi, brez pridržka in skritih misli.

Oboje pa spada skupaj, oltar vnanji in notranji. Oni je srce cerkve; ta pa najtišja globina živih človeških prsi, notranjega svetišča, čigar izraz in prisposoba je zunanje svetišče s svojimi stenami in oboki.

P. ANGELIK:

Beseda božja in življenje

»Ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil« (Mt 25, 23).

Gotovo je, da bi katoličani bili velikanska sila na svetu, če bi v resnici bili vsi goreči katoličani, če bi vsi bili pravi apostolski delavci.

Lahko bi postali taka velesila, če bi vsi, ki se imenujejo katoličane, točno vršili svoje verske dolžnosti, če bi šli vsako nedeljo in zapovedan praznik k sveti maši in bi se od tega ne dali odvrniti z nobenim svetnim veseljem, z nobeno zabavo, z nobenim sportom;

če bi vse katoliške žene in dekleta dejansko nastopile proti nedostojni modi in se ne bi, kar se žal tolikokrat zgodi, enako oblačile kakor brezverne žene in dekleta iz samega strahu, da jim ne bi kdo rekel, da so zaostale;

če bi vsaka katoliška družina bila naročena na katoliški časopis ter bi odpovedala vse brezbarvne in katoličanom sovražne liste;

če bi noben katoličan v kolodvorskih prodajalnah ne kupoval nekatoliških listov ali knjig, ter se po svojih močeh trudil za širjenje katoliškega tiska;

če bi pri volitvah bili vsi katoličani edini, ter bi pomislili, da pri glasovanju ne gre samo za gospodarske interese, ampak tudi za kulturne in verske;

če bi se vsi povsod zvesto držali katoliških načel, tudi če bi se bilo treba odpovedati zemeljskim koristim. Če bi katoliško delali, mislili in govorili, tako da bi vsakdo že iz tega spoznal naše prepričanje, kadarkoli je treba, da se pokažemo katoličane;

če bi vsi bili umevajoči, pomagajoči in ljubeči prijatelji stiskanih, katerim bi z nežnostjo in dobrohotnostjo, ljubeznijo in požrtvovalnostjo nosili v hiše in srca Boga in v ljubezni potrebne družine nosili luč in solnce ter na tak način postali apostoli za take, katerim je vera in versko prepričanje začelo pešati;

če bi vsi dnevno verno in zvesto molili, da bi Kristus Kralj zaradi svojega trpljenja in smrti, zaradi svoje dragocene krvi blagoslavljal katoliško Cerkev ter ji dal moč delovanja v blagor in radost človeštva.

† P. Hugolin Sattner

(Nadaljevanje.)

Po tej produkciji pride k meni kanonik dr. Kimovec in pravi: Sedaj pa opero, ker vidim, da znate lepo glasbeno slikati. Smejal sem se mu v obraz, češ: jaz pa opera! Ali misel ta ni dala miru, vedno in vedno mi je rojila po glavi. Neko nedeljo se peljem v Kranj, poiščem profesorja dr. Pregeljna in ga prosim za libret za opero, za tako opero, da bom mogel svoje ime podpisati pod njo. V treh tednih sem imel besedilo. Začnem skladati, rinem naprej — eno stran za drugo, a kmalu se utrudim in vržem vso stvar v kot. Toda nisem imel miru, prijatelji so me vpraševali, kaj je z opero? Moj odgovor je bil, da sem opero ustavil. Ali nadlegovali so me in bodrili k nadaljnjemu delu in tudi domači so me oštevali, češ: Menda vendar ne boste ostali sredi pota!

Vzel sem delo zopet v roke, a še nekajkrat se je pripetilo, da sem pazriral nekaj mesecev. V treh letih sem končal skladbo in jo tudi inštrumentiral.

Vsa moja simfonična dela sem izročil Glasbeni Matici in jo prosim, naj jih hrani in skrbi, da se ne pogubijo.

Seznam vseh mojih skladb.

I.

Cerkvene skladbe.

- Op. 1.a Missa Seraphica 1910.
- Op. 1.b Cerkvene pesmi 1879, prvi poskus.
- Op. 2. Evharistične pesmi 1881.
- Op. 3. Božične 1891.
- Op. 4. Slava Bogú, mašne 1893.
- Op. 5. Slava Bogú, Marijine 1894.
- Op. 6. Slava Jezusu 1903.
- Op. 7. Šmarnice 1904.
- Op. 8. Postne pesmi 1905.
- Op. 9. Mašne pesmi 1906.
- Op. 10. Božične, pomnoženi natis, 1908.
- Op. 11. Marijine 1906.
- Op. 12. Mašne, pomnoženi natis, 1908.
- Op. 13. Štiri božične, Glasb. 1910.
- Op. 14. Sedem mašnih, Glasb. 1918.
- Op. 15. Dve božični 1919.
- Op. 16. Svetniške pesmi, 3 zvezki, 1920—23.
- Op. 17. 12 napevov za lavretanske litanije 1920.
- Op. 18. Miklošič-Sattner, slovenska maša 1921.
- Op. 19. Belar-Sattner, slovenska maša 1922.
- Op. 20. Planike I. 1923.
- Op. 21. Teoforične himne 1924.
- Op. 22. Božične 1924.
- Op. 23. Planike II. 1926.
- Op. 24. Tretjeredne pesmi za jubilej sv. Frančiška 1926.
- Op. 25. Svetonočna pesem, Pevec 1927 VII, št. 11-12.
- Op. 26. Slavospevi na čast presv. Srca Jezusovega 1928.
- Op. 27. Kraljica mirú 1928, orkester.
- Op. 28. Vstal je Gospod 1928, Slovenec, orkester.

- Op. 29. Ognjišče ljubezni, Src. Jez. pesmi 1929.
 Op. 30. Evharistični Jetnik (Cecilija), orkester.
 Op. 31.a Te Deum 1915.

II.

Svetne skladbe.

- Op. 31.b 1. Klavirske: Kje so moje rožice, 1892 (5 min.). — 2. Samospevi: Zaostali ptič, Naša zvezda (Gl. M.), Ribiška, Peča (Novi akordi) (po 5 min.).
 Op. 32. 3. Moški zbori 1894, Gl. Matica.
 Op. 33. 4. Mešani zbori: Vrbici, Naša pesem, Gl. M. 1888; 4 koncertni mešani zbori, 1908, Gl. M.; Ruškinje sanje 1921, Šašek-kodrolasek 1922, Pevec; K polnočnici 1924, Pevec.

III.

Simfonične skladbe.

- Op. 34. Jeftejeva prisega 1911, Gregorčič (pol ure).
 Op. 35. Assumptio, oratorij, 1912, dr. Opeka (1½ ure).
 Op. 36. Oljka, velika kantata, 1914, Gregorčič (45 min.).
 Op. 37. Soči, simfonična pesnitev, 1916, Gregorčič (45 min.).
 Op. 38. V pepelnični noči, simfonična pesnitev, 1921, Gregorčič (45 min.).
 Op. 39. Ob nevihti, Gregorčič (12 min.).
 Op. 40. Tajda, romantična opera, 1927 (2 uri).
 Op. 41. Odpevi k litanijam 1930.
 Op. 42. Mašne pesmi 1930 (II.—IV. natis).
 Op. 43. Slovenska maša 1930, Kvišku srca.
 Op. 44. Postcommunio za orgle 1930.
 Op. 45. V kripti sv. Cecilije, kantata za tenor, solo, zbor in orkester, 1931, p. Krizostom (12 min.).
 Op. 46. Štiri mladinske pesmi: Kapelica, Gorska pripovedka, Dedek Krim, Tiho je legel mrak (po 5 min.).
 Op. 47. Sveti Matija, Putka-tutka, Mica Butica.
 Op. 48. Golgota, 8 postnih pesmi, 1932.
 Op. 49. Šmarne pesmi, Pomoč kristjanov.
 Op. 50. Blagoslovne pesmi 1934.
 Op. 51. Mladinske pesmi 1934.

Glavno moje delovanje na glasbenem polju pa je bilo osredotočeno na cerkvenem koru. Moj pevski zbor je od začetka sestel iz samih dijakov in dijakinj. Ali ti so odrasli, zavzeli v Ljubljani stalna mesta in danes sestoji naš zbor iz pevcev in pevk, ki so člani našega zbora že do deset let, so v petju popolnoma izobraženi, poznajo repertorij vsega leta in obiskujejo vaje v večje spopolnjenje in spoznanje novitet. Imamo pevsko vajo samo eno uro na teden in ta ura je meni najlepša vsega tedna.

Moj zbor sestane seveda iz različnih ljudij, vendar moram hvaležno priznati, da je ta zbor solidaren, se da lepo voditi in je tudi požrtvovalen. Lepo razmerje vlada med menoj in zborom; spoštujejo mene, jaz nje. In ker res kaj znajo, niso domišljavi, marveč dajo meni zadnjo besedo.

Jakopone da Todi

Roman advokata, frančiškana, svetnika.

(Nadaljevanje.)

Spotoma si oče in sin pripovedujeta rodbinske zadeve, Giakomo je tu in tam nestrpen pa se zopet obvlada, že mu trepeti na ustnicah vprašanje, če se očetu zdi, da ga utegne Messer Bernardino zavrnuti? Očetu zablisne v očeh vedrost izkušenega in umirjenega moža in odvrne: »Messer Bernardino uglednega advokata, gospoda de Benedetti pač ne bo zavrnil, ne vem pa, če ga ne bo zavrnila Vanna.«

Giakomo siloma potegne konja za uzde, da se ta visoko vzpne. »Oče, kako to misliš, mar meniš, da je to mogoče,« in ne čaka je odgovora, pomiri žival in ugovarja samemu sebi: »Ne, ni mogoče. Tisočkrat sem premislil vse v teh dneh. Ni mogoče, te oči me niso varale, oče, ti se motiš.« Premišljeno ga zavrne oče z besedo: »Nisem rekel da, nisem rekel ne.«

Dvorec grofov di Coldimezzo. Lepa stavba v čistem preprostom slogu zgrajena iz rezanega kamena z lepim portalom dveh vitkih stebrov z izrazitimi glavicami. Stebra sta iz črnega marmorja in se prijetno prilegata sivobelim kvadrom ostale stavbe. Vrata so bronasta, na eni strani je tolkač, ki visi iz gobca bronastega leva, na drugi strani je grb grofov di Coldimezzo, eno samo polje in leopard, ki se igra s kroglo. Pietro sede raz konja in udari s tolkačem po vratih, začujejo se koraki, sluga odpre in se pred tujo gospodo globoko prikloni. Giakomo nestrpen seže očetu v besedo in veli slugi, naj pove gospodu grofu, da želita gospoda de Benedetti iz Todija govoriti z njim v važni zadevi. Ni tega, da bi potegnil vedro iz vodnjaka, prihiti sluga nazaj s poročilom, da grof prosi gospoda, naj prepustita konje služinčadi, ter se sama potrudita v dvorec. Komaj razsedeta in stopita v hlad lepe prostorne veže, ki je vsa hote držana v neki izbrani preprostosti, že prihaja po marmornatih stopnicah Messer Bernardino in obema gospodoma proži roko v pozdrav.

Giakoma, ki je celo na knežjih dvorih tako domač in gotov, prevzame hipna tesnoba in negotovost. Danes čuti, kako tukaj nič ne pomaga njegov ponos, kako nič ne pomaga njegova izvedenost, kako je vsa njegova brezobzirna volja brez moči pred eno samo besedico drobne gospodične, ki ji je morda komaj dvajset let.

V prvem nadstropju je lep hodnik, zelo svetel, udobno opremljen, na tleh debela preproga, tako da so stopinje treh mož domala neslišne. In nek poseben vonj, ki ga Giakomo ni vajen, veje tod. Ne ve, od kod mu je znan, na vsak način se hoče domisliti in naposled, ko je ves v zadregi za odgovor na vprašanje, ki ga je prej slišal, se spomni, da je tako vonjala roka Vannina, ki jo je bil tisti večer poljubil.

Messer Bernardino odgrne težko zaveso in v srednje veliki sobi, ki ima okna proti solncu, ponudi gostoma sedeže. Tedaj pa vzame besedo gospod de Benedetti sam in omenja spomine mladih let, vpraša po zdravju družine in že tudi omeni, da je pred malo dnevi njegov sin spoznal njegovega otroka in da mu je ta mili, ljubi obraz tako zelo prevzel dušo, da prihaja sedaj prosit, če sme upati, da bo nekoč ta cvet rodbine di Coldimezzo presajen na tla rodbine de Benedetti. Obraz grofa di Coldimezzo je videti presenečen. Tako nenadne snubitve za svojo hčerko ni bil pričakoval, vendar pa mu je godilo, da se poteguje za njo plemič tako odličnega imena, kakor so bili de Benedetti. Trudi se, da tega ne pokaže in zato prosi oba gosta, če ju sme pridržati pri skromnem obedu, da se tako lažje porazgovore

in da vprašajo tudi njo, ki ima pri tem glavno besedo, nato vstane, Giakomu pošepne nekaj besedi na uho in odgrnivši zaveso, pokliče slugo, da naroči vse potrebno.

Obed je potekel v nekem posebnem razpoloženju: pričakovanja in nestrpnosti. Zakaj Giakomo ni vaje čakati, on zna le velevati, ne prositi. In danes je prišel prosit za Vannino roko. Po obedu, ko je lahnotrsko vino umbrijskih vinogradov kri nekoliko razgibalo in ko je sluga proti koncu prinesel za vse tri gospode še tri zvrhane čaše sladkega falernea, ki dela glavo vedro in misel pogumno, tedaj je povzel besedo oče Giakomov, slovesno vstal in pričel: »Prišel sem, da poprosim za svojega sina advokata, hčerko iz odlične rodbine grofov Coldimezzo. Vem, da je hčerka Vanna ponos rodbine in po vsej pravici, zakaj glas o njeni lepoti presega samo še govornica o njeni dobroti. Zavedam se tudi, da je grb grofov di Coldimezzo staroslaven in da ga čuva leopard, ki se igra s kroglo, ki pa zna tudi čuvati čast in ponos slavne rodbine. Vendar pa menim, da moj sin, če tudi ga nočem hvaliti, ne bo delal tako odlični rodbini nečasti, saj se slava njegovega imena širi in modrost, kakor pravi govornica, daleč presega njegovo mladost. Če bo le gospodična Vanna tako blagohotna in naklonjena tem željam, kakor so naše prošnje pristržne, potem sem uverjen, da je današnji dan začetek novega rodu in nove lepote. Da bi moj sin pred gospodično milost našel, na to dvigam čašo tega dragocenega vina, in Bog daj srečo.« Z radostjo in zanosom je poslušal Messér Bernardino govor Giakomovega očeta, dvignil je tudi sam čašo in srebrni zvenk dragocenih posod je ponavljal želje obeh očetov in nestrpno pričakovanje slovečega advokata.

Kmalu za tem gospodje odidejo v družinsko sobo, kjer je čakala grofica di Coldimezzo s hčerko edinico Vanno. Imeli so sicer še nekaj let mlajšega dečka, ki pa je bil že nekaj časa pri sorodnikih. Obe dami vstaneta in se po tedanjem običaju globoko priklonita. Nato nudijo gospodom lepo izrezljane stole z visokimi naslanjači. Messer Bernardino prične po kratkem uvodu razlagati željo obeh gospodov in se pri tem ozira skrivaj na Vanno, ki sedi na nizki pručici vsa mična in dražestna, rahlo zardela in prav ker je preprosto oblečena v domačo haljico, tembolj ljubka. Prav polagoma je dvignila tudi ona oči in se zazrla v obraz Giakomov in dvoje pogledov se je tisti hip strnilo in našlo, dvoje pogledov je govorilo: da, da, da, še preden je modra govornica staršev iztekla. Mati grofica je z vlažnimi očmi vprašala svojega otroka, če hoče, otrok pa je že prej odgovoril s svojim obrazom, s svojimi zardelimi lici, s svojimi jasnimi očmi, ki sta se na njih pozibavala dva metulja komaj usanjane sreče. Giakomo je tedaj vstal in se dvorljivo priklonil najprvo materi, zatem očetu in naposled pokleknil na eno koleno pred Vanno in ji ljubeče poljubljal roke. Hotela jih je odtegniti vsa zmedena, pa ni mogla, ker ji je tisti »da« prišel res iz srca.

Gospodje so ostali do poznega popoldne, skoraj do prvega mraka. Oba očeta sta se razgovarjala o bodočnosti svojih otrok. Giakomo pa je znal tako gladko in izbrano pripovedovati iz let, ko je študiral na visoki šoli v Bologni...

Ko sta oba de Benedeti že sedela na konjih, je Vanna prišla še enkrat na dvorišče, se oklenila očetove roke in podala Giakomu svojo desnico za slovo in v spomin drobno rožo.

Sluga Pietro komaj še prepozna svojega gospoda. Sama delavnost ga je, noči in dneve prebedi nad akti, pravda za pravdo mu uspe. Pa zopet pridejo dnevi, ko je ves nemiren, ko sredi noči zahteva konja in potem v zgodnjem jutru prijaše domov prašen, truden in znojen, zahteva

kopel in nato zopet ves svež in kakor prerujen sprejema stranke in rešuje najbolj zamotane zadeve.

Gospodična Vanna je drugačna, tiho sanja nad kosi snežnobelega perila, mirno dela s svojimi prijateljicami in služabnicami kos za kosom. Toda prečesto se znajde v mali kapeli, kamor pride enkrat na teden

Samostanski hodnik pri sv. Ani. Nek kapucin vstopa v Marijino celico, ki je zdaj spremenjena v kapelico z oltarjem (str. 214)

maševat stari p. Avrelij. Kapela je že od nekdaj njena skrb, prti na oltarju so snežno beli, da kar dehte. Vse polno cvetja in rož umira tam pod nogami križanega Jezusa in tam je Vanna doma in naj si je to v zgodnji jutranji uri, najsi je to za par hipov čez dan, najsi je to v večernem mraku. Tam sanja o svoji bodočnosti, o svojem delu, sanja s sladko skrbjo in tesnobo v srcu o kodrastih glavicah otrok, če bo Bog tako dober, da

jih bo dal. Prosi pa tudi za moč, za potrpežljivost, za dobroto in za vdanost žene, ker tako je čula od svoje matere, da mora biti prava žena dobra kakor božja dlan, potrpežljiva kakor zemlja in pobožna kakor svetnica.

Messér Bernardino med tem premišlja dan za dnem, kako bi dan poroke, ki se tako naglo bliža, kar moč slovesno proslavili. Poroka bo seveda v stolnici mesta Todi, poročal bo sam škof, toda nekaj mora imeti tudi ljudstvo od tega. In vmišlja si, da bi priredil turnir, viteške bojne igre, ki so tako zelo priljubljene med ljudstvom. Nastopali bi sinovi plemičev in odličnih meščanov. Žena mu ugovarja, češ, da je le nevarno, da bi tekla kri in da nedolžna kri ne prinese sreče. Messér Bernardino te ugovore navadno presliši.

Tako se je približal mesec junij in z njim tudi dan slovesne poroke.

Bilo je krasno jutro, ko so vrata dvorca grofov di Coldimezzo široko odprta, spustila iz dvorišča troje bogato okrašenih kočij, pred kočijami pa dvanajstero plemiških sinov na bogatih sedlih s kraguljčki v zlatih in srebrnih zaponkah. V prvi kočiji se je peljal Vannin bratec in stara teta, ki je Vanno kot otroka vzgajala, v drugi je bila mati z očetom, v naslednji pa se je peljala Vanna s tremi družicami, ki so bile vse v belem atlasu in v kratkih plaščkih, družice so imele v lepo spetih laseh vence rož, Vanna sama je pa imela zlat diadem posut z majhnimi biseri. Bila je zelo, zelo ljubka in kakor klici ljudstva ob poti niso hoteli ponehati, je vendarle največ teh pozdravov veljalo njej, njeni mladosti, njeni milini in nežnosti, zakaj bila je pri vseh ljudeh izredno priljubljena zaradi svoje dobrosrčnosti in ljubezni do ubogih. To je bila menda edina strast njene mladosti, pomagati revnim.

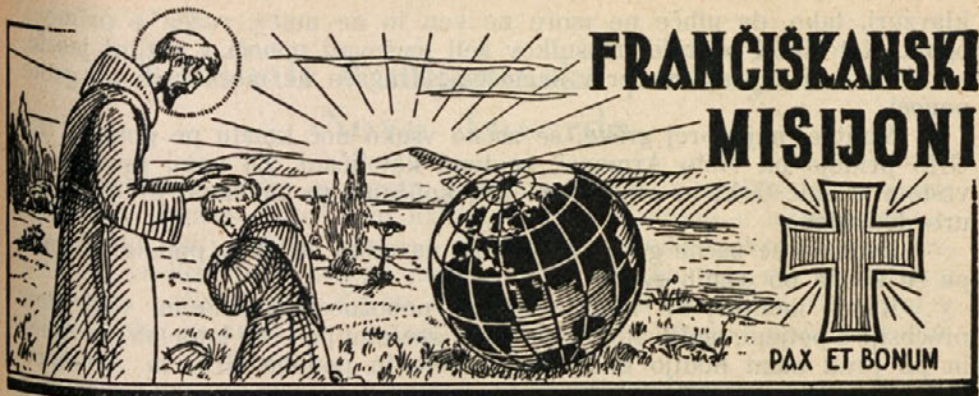
Iz mesta Todija je ob isti uri odšel sprevod samih mladih plemičev in sredi med njimi Giacomo de Benedetti, odet v prekrasno opravo, na zalem konju, ves ponosen in srečen. Nekje na sredi pota so se srečali, plemiči so obdali kočije, konji so veselo hrzali v sveže jutro, kakor da se zavedajo, da nosijo srečo in vozijo srečo. Pred stolnico gneča narašča, zvonovi veselo pritrkavajo, skozi črni portal se vidijo drobni plameni sveč na glavnem oltarju. Giacomo razjaše in pristopi najprvo k materi grofici in ji pomaga iz voza, nato k Vanni, katero preda z viteško kretnjo svojemu očetu, da jo popelje pred oltar, sam stopa ponosno vzravnano skozi portal, na koncu se oglasi sladka pesem iz deških grl, verz iz Visoke pesmi: *Veni columba mea, formosa mea — pridi golobica moja, prelepa moja, pridi...*

Pred oltarjem klečita Giacomo de Benedetti in Vanna di Coldimezzo. Besede škofove, polne ljubezni in dobrote, trepetajo v mraku cerkvenih obokov, se spuščajo navzdol in prihite nazaj v srce obeh zaročencev, ki se blaženo smehljata in na vprašanja odgovarjata s plemenito resnobo: *Da, da, da...*

(Dalje prihodnjič.)

Krščanska duša si želi samo eno: biti z Jezusom združena, v tisti neizrekljivi združitvi, s katero nas očara sveto pismo v skrivnostni Visoki pesmi: »Moj ljubi je moj in jaz sem njegova.« Oh, kaj iščeš tu zunaj? Povrni se vase; pripravi nebeškemu ženinu dostojno bivališče in prišel bo in se tam naselil; zakaj neizmerno veselje mu je bivati v srcu, ki ga kliče. Ko si nato sam z Jezusom, bo daleč od hrupa zemlje, ob popolnem molku stvari, govoril kot prijatelj svojemu prijatelju in zavzet, ko ga slišiš, boš vselej le njega hotel poslušati.

Lamennais.

FRANČIŠKANSKI MISIJONI

PAX ET BONUM

P. ADOLF:

Bazilika Rojstva Gospodovega v Betlehemu

(Nadaljevanje.)

Ta zid sredi cerkve so podrli šele Angleži po zadnji svetovni vojni.

To pot so bili Grki skoraj sto let (od l. 1757 do 1853) edini gospodarji bazilike in obeh pglavitnih grot pod velikim oltarjem.

Po hudem pritisku Francoske se je l. 1853 udala Turška in dala cerkev Rojstva Gospodovega katoličanom zopet nazaj. Zvezda Rojstva Gospodovega z latinskim napisom je zopet prišla na svoje staro mesto.

Toda katoličani se cele cerkve niso mogli polastiti, ker so se Grki s silo upirali posvetni oblasti in ker Turki niso hoteli resno pomagati pravici do zmage. To je bil vzrok raznih krvavih pretepov in pobojev l. 1867, l. 1873 in l. 1893 v sami cerkvi Rojstva Gospodovega. Katoličani so hoteli zasesti to, kar je njihovega, Grki pa so se upirali.

Grki so poskusili parkrat baziliko celo požgati, samo da ne bi prišla v roke katoličanov.

Kakšno pa je v resnici dandanes posestno stanje raznih cerkva pri baziliki Rojstva Gospodovega v Betlehemu?

Današnji dan si lastijo Grki vse zgornje cerkve razen dveh oltarjev, ki sta v levi stranski ladji. Nadalje je v njih rokah grotu Rojstva Gospodovega, kjer je zvezda z latinskim napisom. V njih rokah je tudi krstni kamen, ki je v desni ladji v bližini velikih vrat, ki pa ga nikdar ne rabijo.

Katoličani, to je frančiškani pa imamo v naših rokah grotu z jaselcami in oltarjem sv. Treh kraljev, kjer moremo imeti vsak dan dve sveti maši, eno zgodaj ponoči, drugo kasno podnevi. Kadar pridejo romarji mašniki, morejo maševati na oltarju sv. Treh kraljev tudi v času od polnoči do petih zjutraj, če se naš predstojnik o pravem času dogovori s predstojnikom grškega samostana.

V rokah frančiškanov so od nekdaj in ob vseh časih vse druge podzemeljske votline pod baziliko, o katerih smo že govorili.

Skupno pravico z Grki in z Armenci pa imajo katoličani v porabi stopnic do podzemeljskih votlin, prehod skozi baziliko in pot do glavnih vrat v cerkev.

Cerkvena vrata v baziliko se zapro, kadar v naši cerkvi zvoni zvečer Ave Marijo in se odpro, ko v jutru po naši prvi maši zvoni Ave Marijo. Od prve do druge Ave Marije ne more nihče ne v baziliko in ne iz nje, razen frančiškanov, grških in armenskih menihov, ki so ponoči v strogi

klavzuri, tako, da nihče ne more ne ven in ne noter, razen v primeru ognja. Katerikoli od tujih mašnikov želi maševati ponoči v votlini jasele, se mora dati zapreti zvečer v samostan, drugače ne more priti do grote ponoči.

Molitve, najpoprej grške, se začne vsako noč kmalu po polnoči. Za Grki pridejo na vrsto Armenci, za temi katoličani. Za nami pridejo na vrsto v drugič Grki in zopet Armenci, končamo pa mi malo pred deveto uro dopoldne.

Podnevi se začne grška pobožnost navadno ob dveh popoldne, naša pa se konča ob osmih zvečer.

Razen molitev, sv. maš in drugih pobožnosti imamo mi vsak dan procesijo s petjem, molitvami in gorečimi svečami po vseh kapelah; za nami in pa pred nami hodijo kadit vse kapele in podobe Grki in Armenci. Naša procesija je vsak dan zelo slovesna in v resnici spodbudna.

Pri prostoru Rojstva Gospodovega smo lastniki vse tri cerkve, grška, armenska in latinska, in sicer tako, da imajo na tem mestu Grki in Armenci vsak dan po eno sveto mašo, mi pa smemo ta prostor samo obiskovati v procesiji, ga kaditi s kadihom in na tem mestu opravljati molitve in pesmi. Na božično noč in na dan sv. Treh kraljev pa imamo še pravico na tem mestu tudi položiti kip Deteta Jezusa, peti tukaj sveti evangelij in opraviti molitve.

Kadar imamo mi tukaj sveto opravilo, se morajo umakniti Grki in Armenci in obenem izprazniti groto Rojstva Gospodovega, to je odnesti morajo svoje svečnike, table, oltarne prte in podobe svetnikov.

Armenci imajo v svojih rokah dva mala oltarja v levi ladji in pa pravico vsak dan opraviti eno sveto mašo na oltarju Rojstva Gospodovega.

Iz celega popisa vidimo, da je bila cerkev Rojstva Gospodovega do nesrečnega grškega razkola (l. 1053) lastnina obeh cerkva. Ob času križarjev je bila okrog sto let last samo latinske, to je katoliške cerkve. Kasneje so bili frančiškani skozi tristo let edini lastniki bazilike. Nato je bila cerkev še enkrat 67 let v rokah frančiškanov. Grki pa so se bili s pomočjo Turkov polastili cerkve prvič za 53 in drugič za 96 let.

Tako je sedaj posestno stanje raznih cerkva pri baziliki Rojstva Gospodovega.

Kako malo pa je gotovo posestno stanje v tej cerkvi, kaže jasno dogodek, ki se je zgodil pred 60 leti, dne 25. aprila 1873 na tem kraju.

Na ta dan je planilo nenadoma okrog 300 Grkov, menihov in drugih grških ljudi, v groto jasele Gospodovih, ki je popolna last katoličanov. Nekaj naših ljudi, redovnikov in vernikov, je bilo pri molitvah v votlini. Na kak napad nihče ni mislil in so bili popolnoma nepripravljeni. Grki so nas in naše ljudi hudo pretepli in več izmed njih krvavo ranili. Nato so iz naše grote odnesli vse, kar se je le odnesti dalo, kar pa niso mogli odnesti, so vse razbili in pokončali. Razbili so celo marmornate plošče, s katerimi so bile pokrite jaslice Gospodove.

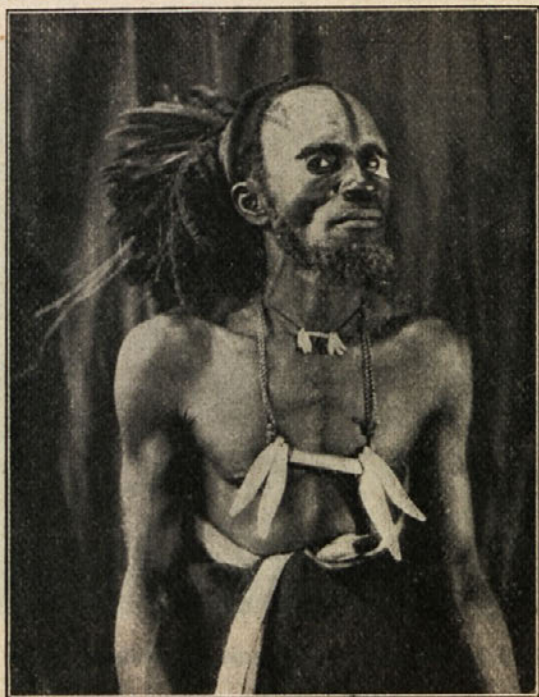
Po posredovanju Francije pri turški vladi smo to groto z jasecami Gospodovimi in z oltarjem sv. Treh kraljev zopet dobili nazaj, toda storjene škode nam nihče ni popravil.

Od tega časa (l. 1873) je v cerkvi Rojstva Gospodovega, in sicer zraven že večkrat omenjene zvezde z latinskim napisom, noč in dan vojak na straži. Podnevi stoji ali pa sedi v groti, ponoči pa spi v zgornji baziliki. Vojak ni ne Grk in ne katoličan, temveč Turek, in to tudi še današnji dan. Med angleškimi vojaki v Palestini je namreč prav mnogo Turkov, ki so ostanki poprejšnjih gospodarjev v deželi in so sedaj v angleški službi.

Kakšna pa je betlehemska bazilika na zunaj?

Kanibali v misijonski pokrajini Nova Anverda

Sveti dan. Tretja sv. maša je ravno minila in cerkev je že skoro popolnoma prazna. Dobri črni kristjani, ki so prihiteli v misijonsko kapelo mnogo milj daleč, božajo s pobožnim pogledom okrašene in razsvetljene jasele in se kar ne morejo ločiti od njih. Kaj vse so doživeli to prelepo božično noč! Ravno o polnoči so jim sestre odprle vrata v cerkev. Kako so strmeli, ko so zagledali jasele in takoj so pričeli živahno

Kanibalski poglavar iz Nove Anverde

klepetati in dajati tudi v besedi duška velikemu veselju. Ubogi katehisti so imeli dela čez glavo, preden so napravili potreben red in ljudem dopovedali, da ne morejo priti vsi naenkrat do jasele. Božje Detece pa je smehljaje stezalo svoje ročice proti črnim bratcem in jih ljubeče vabilo k sebi.

Polagoma so se pomirili in po živahnem nemiru je nastopila skrivnostna praznična tihota v bornem svetišču. Domov se vračajo vsi potopljeni v sveto božično skrivnost in v praznično veličino.

Sestra je za zadnjim odhajajočim kristjanom zaprla vrata kapele in pogasila sveče na oltarju in ob jaselcah. Hotela je že oditi v zakristijo, ko zapazi ob palmi kup obleke. Stopi bližje — pred seboj zazre majhno črno deklico.

»Kaj delaš tu? Zakaj nisi odšla z drugimi vred domov?«

Dvoje preplašenih oči, uprtih v sestro, je ves odgovor na vprašanje.

Redovnica je pač mislila, da so starši deklico pozabili v cerkvi in da se bodo v kratkem vrnili, ko zapazijo svojo zмотo.

»Pojdi z menoj,« nadaljuje sestra. »S kom si prišla v cerkev? Z mamo?«

»Z nikomur... Nikar me ne pošlji proč!«

Dekličin glas je trepetal v veliki grozi. Sestra je precej spoznala po načinu izgovorjave, da mora biti dekletce doma onkraj Konga v divjem pragozdu, kjer kanibali še niso izumrli. Kdo je vendar ta mali piček, ki prosi zavetja pred jaselcami?

Da bi ubogo deklico bolje razumela, je odšla po Makuzo, ki je bila najstarejša med domačimi gojenkami. Toda tudi ta ne more premakniti sirotice, ki se z obema rokama oklepa jaselc, in vse njeno prigovarjanje ostane brezplodno. Zato se obrne k sestri: »Mamica, deklica noče pove-

Kanibali čakajo na večerjo človeškega mesa

dati prav ničesar. Ponavlja samo venomer, da jo je strah, da ne gre iz cerkve, ker noče biti umorjena. Bog sam vedi, kdo jo hoče umoriti. Pravi, da ji je ime Mayana.

Kaj drugega je bila dolžna storiti sestra, kot sprejeti deklico na božičen dar. Redovnici je bilo dobro znano, kake strašne stvari se gode le malo ur proč od misijonske postaje, kamor še ni dospela civilizacija. Ljubče se je približala trepetajoči deklici in ji prigovarjala:

»Nič se ne boj, Mayana! Ne pošljemo te od tod. Če hočeš, boš tudi za vedno lahko ostala pri nas, kjer imamo vse polno takih deklic, kot si ti.«

Mayana upre oči v belo sestro, ki ji govori tako sladko. Polagoma spusti jaselce in se oklene sestričnih rok. Le-ta jo odvede v zavetišče, ji skoplje v topli vodi krvaveče noge in jo položi v belo posteljico, kjer takoj zaspi.

Polagoma so zvedele redovnice vso resnico. Mayana je bila hčerka grozovitega Ngira, poglavarja mogočnega rodu, znanega zaradi pojedin s človeškim mesom. Ta strahoviti človek je imel vsak dan nove boje, pa

je vedno zmagal. Vse ga je smatralo za nepremagljivega junaka. Pripovedovali so, da je njegov šotor obkoljen od trojnega kroga kolov, na katerih so nataknjene človeške lobanje njegovih žrtev.

Mayana je bila Ngirova hčerka, ki pa jo je oče besno sovražil, ker je bila deklica in ne deček.

Nasprotno pa je imela Mongala, Ngirova žena, svojo ljubo hčerkico na, vse rada in jo je ščitil pred kruto moževo roko. Mož pa je že sklenil, da se bo Mayane v kratkem iznebil.

Prilika za to se je kmalu ponudila. Eden izmed njegovih mogočnih sosedov mu je grozil že dalje časa. Da bi se izognil nevšečni bitki, je ponudil kot odškodnino svojemu sovražniku človeško žrtev — svojo lastno hčerko.

Mongala je najbrž zvedela za ta strašni naklep in takoj je sklenila, da ne bodo prišli do Mayane drugače, kakor preko njenega mrtvega trupla.

Kapelica naših sester ob Kongu

Prišel je usodni večer. Ngiri je prihrumel v šotor s krvavo podplutimi očmi in s pretečimi gibi rok. Mongala je takoj spoznala, da je mož pil in se je močno prestrašila.

»Lačen sem, ženska!« je kričal Ngiri. »Žejen sem. Daj mi žganja! Daj mi človeškega mesa!« Pri tem je iskal nekoga v šotorovem kotu.

Žena mu je hotela postreči z žganjem. Komaj pa se je zaokrenila, ko se vrže Ngiri na svojo hčerko. Deklica zatuli od strahu, mama pa se vrže med moža in hčerko kot levinja, kateri hočejo ukrasti mladiča. Pri tem je pa kričala:

»Mayana, beži! Beži!«

Bitka je bila kratka. Mongala leži na tleh mrtva.

Ngiri išče Mayano. V šotoru je ni nikjer. Plane ven, kliče svoje podložnike. Bilo je prepozno. Ngirovi sovražniki niso hoteli več čakati na zadostilno žrtev in so ga napadli. Nastalo je mesarsko klanje, pri katerem so z Ngirom vred popadali vsi njegovi podložniki.

Uboga Mayana je čepela za skalo in opazovala bitko. Ko je videla, kako so sovražniki pobili vse njene rojake z očetom vred, je zbežala v

divji gozd, kjer se je mnogo dni hranila le z jagodami in raznimi zelišči. Angel varuh pa jo je pripeljal ravno 24. decembra s črnimi kristjani vred pred božje Dete, v jaselcah ležeče.

Mayana se je pri sestrah frančiškankah kmalu privadila. Kot hčerki enega najsurejših rodov ni bilo znanega ničesar o dobroti, usmiljenju, delavnosti in redu. Ker je bila izredno nadarjena, je vse to kmalu zapopadla. Z neverjetno vneto se je oprijela učenja katekizma. Čez leto dni, ravno na božični praznik, je bila prerrojena s krstno vodo in nebeško Dete je takrat prvič prišlo v jaselce njenega srca.

P. JOŽEF ANTON O. MIN. CAP. — P. MARKO FIŠER O. MIN. CAP.:

Sveti Konrad iz Parzhama

Življenje kapucinskega brata lajika

(Nadaljevanje.)

Kadar je imel čez dan nekoliko prostega časa, je hitel v kapelico sv. Aleša, odkoder se je lepo videlo na veliki oltar k tabernaklju. Tudi med delom je skoraj vedno molil. Z eno besedo: Njegovo življenje je bilo neprestana molitev. Vsako leto so ga predstojniki oprostili njegove službe, da je opravil skupno s sobrati duhovne vaje in se je po svojih srčnih željah namolil. Teh dni se je vse leto veselil. V tem času mu je Bog podelil obilna razsvetljenja in milosti, zlasti utrjenje v čednostih.

Br. Konrad ni opravljal vsak dan samo ustnih molitev; tudi pre-mišljevanju je posvetil dokaj časa. Med premišljevanjem se je njegova duša dvigala k Bogu in ž njim pristrčno občevala. Svetnike, prijatelje božje in naše je pogosto častil in klical na pomoč. Razen sv. Alojzija, katerega je častil od zgodnje mladosti do visoke starosti, so mu bili še nekateri drugi posebno ljubi. Zlasti je imel zaupanje do sv. Frančiška Asiškega, do sv. Jožefa, sv. Ane, do sv. Frančiške peterih ran, do svojega godovnega patrona, da sv. Feliksa in sv. Serafina. Večkrat so ga videli stati pred njihovimi podobami in jih premišljevati. Dosledno temu pa si je prizadeval jih tudi posnemati.

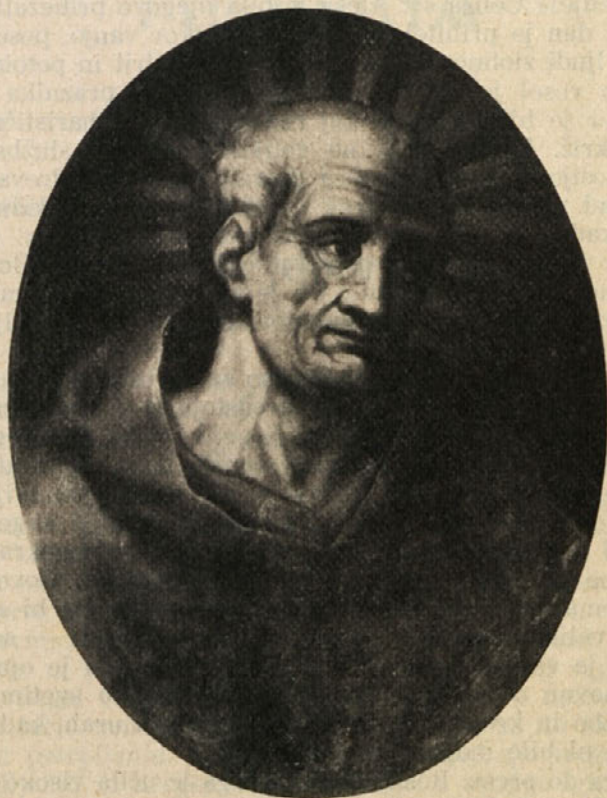
Če omenimo še njegovo obnašanje med molitvijo, spoznamo resničnost izreka: »Kdor zna prav moliti, zna prav živeti« — ali: »Kdor zna sveto moliti, zna sveto živeti.« Konradovo obnašanje med molitvijo je bilo že od mladosti tako spodbudno, da so ljudje govorili: »Oh, ko bi mogli tudi mi tako lepo moliti, kakor Birndorferjev Janez.« O svojem občevanju z Bogom je pisal neki tretjerednici: »Moje življenje obstoji v tem, da ljubim in trpim, občudujem in častim, občudujem neskončno ljubezen Sina božjega do nas ubogih stvari. V tej ljubezni mojega Boga ne najdem konca. Pristrčno sem združen na ta način s svojim Bogom. In čim več opravila imam, tem bolj si prizadevam ohraniti to združenje z Bogom. Zaupno občujem z Bogom, kakor otrok s svojim očetom. Potožim mu vse svoje težave. Predložim mu svoje prošnje in vse, karkoli me najbolj teži. Potem ga prosim, naj mi odpusti grehe, saj se hočem poboljšati.« Iz globočine srca je prihajala Konradova molitev ter se dvigala pred prestol božji. Želel je s serafini ljubeč in moleč klečati pred Najvišjim. Kolika ljubezen do Boga je plamtela v njegovem srcu, odseva iz enega njegovih pisem: »S hvaležnostjo sprejemem iz rok božjih trpljenje, kakor veselje. Ljubi Bog itak ve, kaj je zame najboljše. Želim ga prav pristrčno ljubiti. Oh, to je večkrat

moja največja žalost, da ga tako malo ljubim. Vse stvari bi rad povabil, da bi mi pomagale ga prav ljubiti.«

Posledica take vztrajne molitve je bilo nepretrgano združenje z Bogom.

XV. Konradova ljubezen do Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu.

Br. Konrad je skoraj neprestano Boga hvalil, ljubil in molil, rekli bi noč in dan. V prav zgodnji mladosti je njegov duh že prodril v verske resnice, o katerih nam govori sv. cerkev v teku svojega leta. Kot nedotakljivo dejstvo je veroval v Jezusovo včlovečenje, trpljenje in smrt.

Jakopone da Todi
kot frančiškan (glej str. 205)
slika na njegovem grobu iz leta 1596

Trdno je bil prepričan, da biva Jezus v Najsv. Zakramentu. Že v sedmem letu je smel pristopiti k prvemu sv. obhajilu — izredna prednost za tisti čas. Zdi se, da je takrat prejel od Boga posebno razumevanje te prevzvišene skrivnosti. Od takrat naprej je ta Zakrament nalik magnetu vabil, vlekel Konrada k sebi. Vsak dan, če je bilo mogoče, se je udeležil svete maše. Najmanj vsako nedeljo je pristopil k sv. obhajilu, ko je bil še doma. Pred obhajilom je klečal uro in uro v hiši božji ter se pripravljal na sv. obhajilo. Zaupno se je pogovarjal z božjim Učenikom. Njegova vera je nemoteno gledala pod zaveso kruha skritega Zveličarja. Ko pa je po vstopu v samostan smel pod isto streho bivati z božjim Odrešenikom, ga

je neka nepremagljiva moč vlekla tja k sv. Rešnjemu Telesu. Božja bližina je njegovo notranje duhovno življenje zopet in zopet oživljala. In še v visoki starosti je kakor mladenič stopal pred evharističnega Boga in ga častil.

V starem samostanu sv. Ane je bil majhen prostor pod stopnicami, imenovan celica ali kapelica sv. Aleša. Od tam se je prav lepo videlo skoz okence na veliki oltar. V njej je ob prostem času br. Konrad najrajši molil. Tam je razkrival evharističnemu Zveličarju svoje težave. Tam je opravil Bogu svojo prvo daritev jutranje molitve. In ko je končal dnevno delo, ga zopet najdemo tam. Le slab sijaj sveče je brlel v tej celici. Iz nje je bilo slišati Konradove prisrčne vzdihne: »O moj Bog in moje vse! Moj Jezus, usmiljenje!« Celica sv. Aleša je bila njegovo pribežališče. Bog vedi, kolikokrat na dan je prihitel za nekaj trenutkov vanjo, posebno, če je bil od hudobnih ljudi zlobno žaljen. Tam se je pomiril in potolažil.

Posebno vesel je bil br. Konrad v osmini praznika Sv. Rešnjega Telesa. Dokler je bil zdrav, je kaj rad nosil pri evharističnih procesijah samostanski križ. Kadar se je ob velikih praznikih služba božja vršila z vso slovesnostjo in je monštranca plavala v žarkih odsevajočih lučic, se je brat Konrad veselil kakor otrok na božično jutro. Izredno vesel je bil tudi takrat, kadar je bilo zjutraj prav veliko obhajancev. Čeravno sicer molčeč, se je izrazil ob takih prilikah: »Danes je pa bilo lepo, ker je bilo toliko ljudi pri sv. obhajilu.« Če je pa opazil, da so mnogi prišli na božjo pot brez prejema sv. zakramentov, je potožil: »Tem ljudem manjka vere.« —

V onih časih niti v samostanih niso smeli bratje vsak dan prejemati sv. obhajila. Bratu Konradu so ga predstojniki dovolili zaradi njegove izredne pobožnosti in češčenja, ki ga je gojil do Sv. Rešnjega Telesa. Seveda so se drugi zaradi te prednosti čudili, a br. Konrad se je skušal skazati te milosti. Že ob treh zjutraj se je začel pripravljati z različnimi molitvami. In s koliko ginjenostjo, zbranostjo je prejel angelski kruh! To vedo povedati tisti patri, ki so z njim živeli in ga mnogokrat obhajali. Po sv. obhajilu se je zopet podal v svojo priljubljeno Alešovo kapelico, da se je nebeškemu gostu zahvaljeval za njegov obisk. Da bi si pridobil kolikor mogoče veliko odpustkov, je imel poseben koledar — seznam odpustkov. Čez dan je večkrat prihitel v Alešovo celico, da je opravil duhovno obhajilo. Duhovno obhajilo je že od nekdanj služilo svetim in pobožnim dušam v tolažbo in krepčilo v veselih in žalostnih urah, kadar jim resničnega obhajila ni bilo mogoče prejeti.

Živa vera do presv. Rešnjega Telesa ga je učila visoko ceniti daritev sv. maše. Že doma je bil ves vnet za obisk sv. maše. Kako srečnega se je šele čutil v samostanu, ko je smel v milostni kapeli Matere božje srečati pri sv. maši. Že kot kmečki fant je imel navado premišljevat pri sv. maši Jezusovo trpljenje. To navado je obdržal tudi kot redovnik. Med sv. mašo ni rabil nobenega molitvenika. Globoko zamišljen je sledil sv. opraviču. Zares, presv. Rešnje Telo je bilo zanj sonce, ki ga je spremljalo in ogrevalo na dolgem zemeljskem potovanju. Vse njegove vaje pobožnosti so bile usmerjene in osredotočene v tej skrivnosti. Kadar se je vračal od Najsvetejšega k svojim vsakdanjim opravilom, je sijala iz njega neka posebna skrivna moč. V moči evharistične duhovne hrane je služabnik božji prepotoval vseh 41 let redovnega življenja.

Kdor more potožiti svojo bol, jo lahko tudi nosi; ampak nema bol človeka lahko stre.

Wibbelt.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Moč dobrete

(Božična beseda.)

Pred davnimi časi некоč je živel mogočen kralj, ki je s trumami hodil s tuje dežele in požigal vasi in mesta in prebivalce vlačil v sužnost. Svoja dela je dal izklesati v pečine in ko je čutil, da se mu bliža konec, si je dal iz ogromnih kamnov postaviti grobno palačo in svoje truplo je ukazal dejati v dragoceno mazilo, da bi mu smrt ne mogla do živega.

Toda njegovo ime ne živi med nami, obraz nam ne žari in srca nam ne utripljejo, kadar čujemo o njem. In prišel bo dan, ko bosta vihar in dež razdejala poslednji kamen njegovega spomenika in ko bo puščavski pesek vršal prek njegove sledi, ko da nikoli ni bil živel.

Pred davnimi časi pa je živel tudi kralj, ki ni imel vojakov in ni prelival krvi in ni požigal hiš. Svojega imena ni klesal v pečine, temveč v srca ljudi. Segal je grešnikom v roke, bolnikom nežno gladil vroče čelo, svetil z lučjo usmiljenja v bedo siromakov in do križa vztrajal v odpuščanju in potrpljenju. S fistimi, ki so ga najhujše preganjali, je imel največje usmiljenje in hrepenel je, da bi jih s svojim zgledom otel njih divjosti.

Ni si zidal grobnice kakor stari kralji — in vendar vidite, kako povsod v velikih mestih kakor v najmanjši vasi strmi v nebo hiša, posvečena njegovemu spominu, da, celo visoko nad človeškimi selišči blizu večnega snega zvoni kapelica v spomin na njegovo delo ljubezni — in danes po vsem svetu praznujejo sveto noč njegovega rojstva.

Glejte: moč dobrete je večja in trajnejša kakor ves vojni hrup tega sveta. Vabi blodečega kakor luč očetne hiše v temnem gozdu. Nikoli se ne bojte, da sta dobrota in prisrčnost potrata. Vsaka prijazna beseda in vsaka velika ljubezen je nesmrtna, užuga roganje in posmeh in se tiho slavi v zapuščenih srcih!

Dobrota je izpolnjenje postave: »Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil« (Jan 15, 12). Ta ljubezen do bližnjega se vžiga na ljubezni do Boga. Kdor premišljuje dela vsemogočne,

neskončne božje dobrote, ki se ljudem kaže v tisočernih radostih in lepotah, mora Boga ljubiti. Saj človek po naravi ljubi vse, kar je lepo in dobro in mora tem bolj ljubiti Boga, od katerega izhaja vsa lepota in dobrotu v stvarstvu. In ker so ljudje prav tako stvari neskončnega Boga, so prav tako upravičeni, da so deležni naše ljubezni. Bog pa je našega bližnjega povzdignil še više: »Kar ste storili enemu teh mojih najmanjših bratov, to ste meni storili.« Našega bližnjega je torej Bog postavil na božje mesto. In kolikor večja je naša ljubezen do bližnjega, toliko večja je naša duša pred Bogom. Zato je dobrotljivost najdragocenejša pobožnost. Pobožni ljudje brez dobrotljivosti pa so prazno klasje. Dobrotljivi je cel človek in cel kristjan.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Človekova zmaga nad prirodnimi silami

Če berete svoje zgodovinske knjige z vsem krvolitjem od osvojitve Kanaana¹ do najnovejših vojen in slišite govoriti svoje starše o Transvaalu² in vzhodnoazijskih homatijah — boste gotovo mislili, da vsa svetovna zgodovina vendar ni prav za prav nič drugega kakor večno klanje in rvanje do sodnega dne in da ljudje niso dosti boljši od živali, ki druga drugo z odurnim kričanjem in grizoč odrivajo s paše. In porečete: Če vendar nismo več od živali, hej, potem nam dajte vendar, da tudi mi hodimo po vseh štirih in zopet plezamo na drevesa in gremo nazaj v pragozd, kjer je zrak vendar toliko boljši kakor v naših velikih mestih! Čemu potem sedimo vsak dan pet ur v šoli in se na pamet učimo toliko modrega in dobrega, če je tu vendar vse samo za medsebojno klanje?

Da, če bi svetovna zgodovina res ne bila nič več ko tisto, kar berete v svojih zgodovinskih knjigah, bi tudi v resnici bilo obupati. Toda gotovo jih je marsikaj med vami, ki niso brali samo vojnih zgodb in indijanaric, temveč tudi veliko knjigo iznajdb in odkritij. In tu vidite, da se daleč od vsega vojnega hrupa vrši prava zgodovina človeka. Mislite si, kako brez pomoči in tresoč se stoji divjak nasproti vsem prirodnim silam in kako sta potem človeški duh in človeška družba stopnjema ukrotila elemente in odkrila zakone vesoljstva. Kako izginja pragozd in divja zverjad, kako se dvigajo ogromne stavbe in drže čez široke veletoke železni mostovi, kako brneči stroji v nekaj minutah napreduje največje bale volne, kako se človek polašča silne električne moči in z njo daje pogon tisočem koles po vseh deželah; kako snežnobela svetloba, ki je sicer samo za kako sekundo šinila po črnem viharnem nebu nad človeškimi bivališči, sveti zdaj daleč tja po cestah in delavnicah in slavnostnih dvorinah in izpreminja noč v dan, kako para streže rahlemu pritisku strojnika in vleče gori in doli neizmerne tovore ter žene plavajoče palače s tisoči spečih ljudi v temni noči čez morje, kako dinamit predira gore in pečine, da zveže med seboj narode — nam li vse to ne pove o veliki moči človeka dosti več kakor poročila o velikih bitkah? Zgodovina dela, znanosti in izumov, to je prava zgodovina človeka!

Na preddvoru velike dinamitne družbe v Hamburgu stoji kip ženske postave, ki drži v desnici plamenico in z eno nogo stoji na škripajočem demonu, ki se vije po tleh in se s svojimi rokami zajeda v skalo. To je

¹ Kanaan je deloma ime za Fenicijo, deloma za pokrajino, ki so jo zasedli Izraelci. Danes se to ime rabi v pomenu obljubljenе dežele.

² Transvaal je pokrajina v južni Afriki.

človekova zmaga nad prirodnimi silami. In plamenica je luč znanosti. Ogromno so v zadnjem stoletju storili vaši očetje in dedje za podjarmljenje prirodnih sil. Vsa zemlja je omrežena s tračnicami in paroplovnimi progami in brzojavnimi žicami. Vedno nove moči se vprezajo.

Kaj bo pa vaše delo? Mislim, da vas čaka naloga, neskončno veliko težja, pa tudi neskončno veliko važnejša in večja. In če se ne bo izvršila ta naloga, bo tudi vse drugo veličastvo brez pomena in za človeštvo samo stok in prokletstvo. Delati morate na to, da se končno vendar ukrote tudi divji elementi v človeški notranjosti, ki kakor zli demoni vedno iznova razdirajo, kar sta ustvarila razum in ljubezen. Da ukrotimo prirodne sile v svojem lastnem srcu in jih podvržemo razumu — je zdaj nujnejše kakor vse zgradbe predorov in vse nove električne iznajdbe. Če se ljudje sami poživinijo, kaj jim potem pomaga, da lahko telefonirajo iz Berlina v Pariz in se vozijo z avtomobilom in imajo centralno kurjavo? Ozrite se vendar po svetu, kako kljub vsej električni svetlobi še vedno uprizarja svojo igro najtemnejša pohlepnost in kako se narodi navzlic vsem brzim parnikom in brzojavom ne morejo trpeti, dokler se po cele tedne niso morili in si z bombami trgali teles!

Neki kitajski državnik je nekoč dejal, da je sedaj videl, da Evropci kljub svojim železnicam in navzlic svojim hotelom niso postali boljši ljudje. Samo napravili bi lahko z vsemi svojimi iznajdbami desetkrat več škode kakor drugi narodi. Ali nima prav? Saj za mizo svojih staršev dovolj slišite, kako se zdaj godi po svetu? Vzemite si k srcu in razmišljajte o tem. Vedno si morate misliti, da ste mladi kraljeviči, ki bodo nekoč zavladali in zdaj na tihem delajo vsakovrstne dobre sklepe, kako bi pač mogli v srečo obrniti svojo veliko moč. Čeprav pozneje ne vladate v palači — vsak človek, ki daje velik zgled in v svojem življenju vžiga novo luč, sedi na kraljevskem prestolu in je daleč viden in ima moč do ljudi — tudi če je le ubog čevljar.

Saj je res, da tudi danes že marsikaj store, da uklonijo in ovladajo neukročeno voljo in razbrzdane želje. Začenjajo z bičem, s palico nadaljujejo in veliko dobrih pridig spremlja človeka prav do njegove blažene smrti. Toda udarci in prošnje in pridige ne zaležejo dosti — saj to vsi vemo. Pač bi marsikdo mnogo dal, če bi lahko zagospodoval nad svojo razuzdanostjo — najhujše je le, ker ne ve, kako se to naredi. Koliko lahko podkurimo parni kotel, da ga ne raznese, in koliko pare smemo izpustiti skozi zaklopnik, da gre lokomotiva hitreje ali počasneje — to so vse natančno preračunali in opazovali. Toda kako moramo delati s človekom, da ga ne raznese, in kako se nam je samim treba čuvati, da ne izgubimo ravnotežja in po čem lahko o pravem času opazimo, da smo v nevarnosti — vse to ni še sploh nič raziskano in premišljeno in smo v tem še natanko tako otročji in neizkušeni, kakor so otočani s Fidžijev³ v znanosti o prirodi.

Gotovo vsi poznate stihe iz Schillerjeve⁴ Pesmi o zvonu, kjer govori o blagoslovu ukročene prirodne sile in o škodi podivjanih elementov:

Dobredejna je moč ognja,
če človek jo kroti in čuva,
in kar stori in kar ustvari,
je dar nebeške te moči.
A strašna je nebeška moč,
če sponam se izmakne
in svojo pot ubere
prirode hči svobodna.

³ Fidžiji so veliko otočje Tihega oceana.

⁴ Friedrich Schiller (izgovori: šiler; 1759—1805), nemški pesnik in dramatik.

Vse to ne velja le za ogenj v prirodi, temveč tudi za ogenj v človeških prsah. Vsi vidimo sleherni dan, kakšna čudovita dela nam opravlja moč prirode, če jo vodita razum in previdnost in kako pustoši, kjer je prepuščena sama sebi, — a na to ne mislimo, kaj bi lahko velikega postalo iz našega življenja in koliko bi bili srečnejši, če bi hoteli svojim poželenjem in strastem posvetiti tudi samo pol toliko razmišljanja in razuma, kakor ga posvečamo krotitvi drugih prirodnih sil. Danes imamo veliko znanost, kako se pridobiva električna moč, kako se ohrani, kako se izpreminja v gibanje in delo, toda kako je delati z velikimi gonilnimi silami človeške duše, kako nastajajo in rasto, kako jih lahko kopičimo, kako se dajo uporabiti, da služijo človeku v napredek, namesto da njega in druge ugonablajo — tega še nič ne vemo. Ali ste v gledališču že kdaj videli kakšno igro, kjer drug drugemu slede nesporazumi in na vseh straneh bohoti strast, dokler jih končno v poslednjem prizoru na odru ni polovica umorjenih? Ali ne občutite tega kot kakšno neurje, ki divje prihrumi in lomi drevesa in pustoši polja in zažiga hiše — in je potem spet vse mirno in z dreves tiho kaplja?

Tako je, če izbruhne vojna, kjer se tudi vrste drug za drugim nesporazumi in krivo postopanje in so brzozjavna poročila drugo od drugega čedalje bolj razdražena, dokler se končno ne spopadejo čete z grmečimi topovi. In tako je dostikrat tudi v domačem življenju ljudi, pogosto pri najbližjih sorodnikih. Ali naj bi se tukaj res ne dalo izumiti kakih strelododov, mar naj se res nikoli ne naučimo, natanko razpoznati človeško sree in modro voditi sile?

Zdaj na široko raziskujejo, kako bi se pač utegnilo posrečiti, da bi ogromno moč, ki leži v dinamitu, tako razdrobili, da se ne bi razletela na mah, temveč da bi se razvijala prav polagoma in bi jo lahko uporabljali kot gonilno silo namesto pare. Toda kako bi se utegnilo posrečiti, da bi tudi silno moč, ki je v človeški volji in v strasteh, tako sprostili in vodili, da se ne bi izgubljala v divjih izbruhih, temveč da bi pod vlado razuma vršila plemenito delo in služila življenju duha — s tem si nihče ne mara beliti glave.

Pomislite kdaj, kako vam je pri srcu, ko ste se bili raztogotili. Popolnoma ste izmučeni in vendar niste dosegli ničesar, temveč ste nasprotno vse še bolj zamotali. Zdi se, ko da so prišle strasti nalik razdirajoči povodnji z gora in usule kamenje in pesek na vrtove in polja in razdejale vse poti. Kaj napravijo ljudje zoper povodenj? V nekaterih deželah stoje z bedastimi obrazi poleg ali molijo k svojim bogovom in puste vse, kakor je bilo. V drugih deželah pokličejo inženjerje in jim dajo uravnati reko in napraviti jezove. Skrbijo, da se voda lahko takoj od početka razdeli in da naleti na odpor, če je udar kdaj nepričakovano velik. Tako krotè prirodno silo z razmišljanjem in na umeten način in jo obrnejo v prid. Zakaj ne bi enako napravili s strastmi? Zakaj vedno iznova dopuščamo povodnji, da neovirano brodi po vrtu ljubezni. Sami povejte, kaj bi napravili kot inženjerji samopremagovanja? Kako je mogoče strasti takoj pri izvirku razdeliti in kakšne misli lahko pripravimo kot varnostne nasipe, če s silo pridero? Na misli so mi nasveti, o katerih smo govorili v poglavju »Kako vračujemo hudo?«. Zlasti si moramo dopovedati, da s silo in surovostjo na konec konca vendar vselej dosežemo samo nasprotno, kar bi radi. Imenitno je, že v šoli se učimo, katere snovi se spajajo in katere ne in kako delujejo razne kisline na posamezne vrste kovin — toda s kakšnim načinom občevanja lahko vplivamo na ljudi in kako z njimi najpraviše delamo v njihovih različnih položajih — o tem ne izvemo nič, čeprav je to v življenju najbolj važno in bolj spada k izobrazbi kakor naravoslovje. Večinoma ljudje

še vedno mislijo, da dosežejo s surovostjo in nasilnostjo več kakor z vljudnostjo in dobroto — in vendar bi to lahko vsakdo vedel, kdor le malo razmišlja o svojih skušnjah in opazuje vzrok in učinek. Samo vprašati se moramo zmeraj: Kako deluje name, če me kdo nahruli in moram debele požirati? Me napravi morda voljnega in poslušnega?

Kar sem povedal o strasteh, velja tudi za vse druge nagone, tudi za sladkosnednost in podobna nagnjenja, ki se hočejo odtegniti vodstvu razuma. V prihodnjih urah se bomo pomenili še o marsikaterih pomožnih mislih in pripomočkih za krotitev — samo opozoriti vas moram, da mora sleherni izmed vas sam iz svojih lastnihkušenj sodelovati, da bomo vsak dan več vedeli o delovanju prirodnih sil v človeškem srcu in o najboljšem načinu, kako jim priti do živega.

Še nekaj za zaključek. Saj sami dovolj dobro veste, da golo znanje prave poti še ne zadostuje, treba je umeti tudi hoditi po njej. Tudi golo znanje parne moči in ravnanja ž njo še nič ne pomaga, če stroja in kotla ne zgradi tehnik. In tako je tudi s pravilnim postopanjem. Ni treba, da imaš samo pravilno razumevanje za to, kako ljudje drug na drugega vplivajo in kaj koga zakrknje in kaj reši in kako po prvih znamenjih pri samem sebi spoznaš neugnanost — temveč moramo si pridobiti tudi v a j o v zatiranju upornih nagonov, umetnost izvajanja. O tem bomo drugič dalje govorili.

»Vse to, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim« (Mt 7, 12). Kakor želiš, da bi drugi bili ljubeznivi do tebe, tako bodi tudi ti do njih ljubezniv. Kakor želiš, da se drugi premagajo v svoji jezi, da ti ne izrečejo pikre in zbadljive besede, čeprav jim leži na jeziku, tako se premagaj tudi ti. Kakor ti želiš, da te nihče ne obdolži po nedolžnem, ampak se preje da poučiti in poslušati tvoj zagovor, tako tudi ti nikogar ne obdolži po krivem, preden se nisi prepričal, koliko je na stvari resnice. Kakor želiš, da drugi tebe zagovarjajo zaradi tvojih resničnih napak, prav tako zagovarjaj tudi ti druge. Kakor želiš, da te drugi posvarijo z ljubeznijo in vljudnimi besedami, tako posvari tudi ti druge. Z eno besedo, kar želiš, da drugi tebi storijo, to stori tudi ti drugim. In kar želiš, da drugi tebi ne store, tudi ti drugim tega ne stori. Tega načela se drži v občevanju in ravnanju s svojim bližnjim in nedvomno boš izpolnil pretežni del zapovedi Gospodove: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.

Kadar je hotel Jezus dati svojim učencem kak zgled, ali ga je mar iskal med ljudmi, ki so se odlikovali po znanosti ali duševni premoči? Ne; poklical je otroka, ga postavil mednje in rekel: »Resnično, povem vam, ako se ne spreobrnete in ne postanete kakor otroci, ne pridete v nebeško kraljestvo.« Kaj pa vidimo v otroku? Preprostost, vedrost. Veruje, ljubi, dela, ne da bi se oziral nase, ob prvem glasu srca in to je Bogu všeč.

Človek, ki se mu vse posreči, je v veliki nevarnosti: bati se je pač, da mu prevzame dušo težak spanec in da ji poreko ob uri prebujenja: »Spomni se, da si prejela dobro v svojem življenju.« Trpljenje tukaj je milost izvoljenih. Vadi nas v kreposti; daje nam novih priložnosti za zasluženje in nas dela enake Sinu božjemu, o katerem je pisano: »Vse to je moral Kristus trpeti, da je vstal od mrtvih.«

Na tem svetu nam je le eno potrebno, namreč skrbeti za svoje zveličanje. Neplodne želje te ne bodo zveličale; Bog zahteva dela. Pojdi torej za Jezusom, če hočeš večno živeti z Jezusom. Lamennais.

Pax
et bonum!

Mir in
vse dobro!

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče tudi na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se zavaruje za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku III. reda.

Glavni pogoji za zavarovanje za starost in onemoglost so sledeči:
Kdor se hoče zavarovati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od dobrote bližnjega;
3. ne sme biti star nad 55 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Zavarovalni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

1. Ali je mogoče plačati naprej za vseh 30 let in koliko znaša z obrestmi vred vsota za celo 30 letno dobo?

Seveda lahko plača vsakdo tudi za 30 let naprej, toda na boljšem ne bo zaradi tega prav nič, ako plača za 30 let naprej ali pa za vsak mesec sproti kvečjemu v toliko, da mu ne bo treba vsak mesec skrbeti za to, če je že plačal. Pri vsakem članu zavarovalnega odseka namreč ostanejo v veljavi člen 6, ki pravi, da se izplačevanje pokojnin prične šele po dovršenem petem letu plačevanja, in člen 7, ki pravi, da daje pravico do pokojnine zavarovanih članov trajna onemoglost. Kdor pa seveda je zavarovan že 30 let, mu pripada pravica do celotne pokojnine. Ako bi pa na primer kdo plačal za 30 let naprej, pa bi recimo onemogel in postal nezmožen za delo po 15 letih, potem dobi pokojnino, kakor vsak drugi, ki je 15 let plačeval premije Zavarovalnega odseka, kar je pa plačal preveč za ostalih 15 let, to se mu tedaj, ko pričanja dobivati pokojnino, seveda vrne nazaj.

Koliko pa znaša vsota, ako bi hotel kdo plačati za 30 let skupaj vnaprej, je različno po različnih razredih. Izračuna si lahko to vsak sam, pogleda naj v kateri razred hoče biti vpisan in koliko je treba v tistem razredu mesečno plačevati. To mesečno vsoto pomnoži potem z 12 in vedel bo, koliko bo treba plačati za eno leto in če to vsoto pomnoži s 30, pa bo vedel koliko mora plačati, če hoče plačati za 30 let naprej.

Kdor plača naprej, temu samoposebi umevno ni treba plačati nobenih obresti, ker se obresti potem same nabirajo, kdor pa plača za nazaj — ker je dovoljeno plačati največ pet let tudi za nazaj — pa mora seveda plačati tudi obresti, ker se mu to, kar je plačal za nazaj, šteje potem, ko začanja dobivati pokojnino, prav tako, kakor če bi bil toliko več let zavarovan.

2. Ako bodo kdaj domovi sv. Frančiška zidani in bi hotela v njih stanovati katera zavarovanka, ali bo potem dobivala pokojnino in ali bo plačevala najemnino?

Kakor je bilo že večkrat omenjeno, domov sv. Frančiška ne bomo zidali prej, dokler ni vsem zavarovanim članom zagotovljeno, da bodo brez sleherne ovire lahko dobili pripadajočo pokojnino od tega kar bo vsako leto preostalo pa bomo nedvomno zidali domove. Koliko bo preostalo, bomo videli šele tedaj, ko bo preteklo prvih pet let Zavarovalnega odseka in bomo posameznim članom, ki bodo za to upravičeni, začeli izplačevati pokojnine, zato nikakor ne moremo obljubiti nobenemu posamezniku, da bo tega in tega leta lahko že dobil stanovanje v naših domovih sv. Frančiška. Čim več bo članov Zavarovalnega odseka, tem prej bomo lahko samo po sebi umevno začeli izvrševati tudi te svoje cilje. Za enkrat samo toliko rečemo, da je vsak član Zavarovalnega odseka lahko čisto brez skrbi, da bo ob svojem času redno prejemal pokojnino, ki mu bo tedaj pripadala.

Samo po sebi razumljivo je, da bodo člani zavarovalnega odseka prav tako dobivali pokojnino, čeprav bodo stanovali v domovih sv. Frančiška. Glede najemnine pa je stvar taka, da se pri vsaki hiši mora gledati na to, da se redno letno popravlja streha in kar je drugih takih popravil pri hiši. Pravtako je treba plačevati davke in druge podobne pristojbine in vsakateri, ki bo stanoval v teh domovih, bo moral prevzeti del teh stroškov nase in to bo vsa najemnina. Kakih dohodkov od teh hiš Zavarovalni odsek ne bo iskal, ker ni nobeno pridobitno podjetje, ampak samo dobrodelna ustanova.

3. Ali je res zavarovalni odsek nepotreben?

Še vedno se dobe posamezniki in slišijo sodbe kakor da je Zavarovalni odsek čisto nepotreben. In vendar je prav nasprotno res. Takole piše neki slovenski dnevnik: »Zavetišče za onemogle je še vedno zaželen cilj številnih starih ljudi, ki so po dolgem delu in trpljenju onemogli ter ne vedo, kje naj najdejo miren kotiček na stara leta. Upravitelj zavetišča ima stalno okoli 50 prosilcev, ki bi nujno potrebovali, da dobe zavetje v tem domu. To so le najpotrebnejši, vseh prošelj pa je mnogo nad 100. Na mestnem magistratu bi radi prav vsem ugodili, toda kje dobiti prostor in sredstev? Le če se kako mesto izprazni, to se pravi, če kdo umre v zavetišču, potem je možno sprejeti enega od teh nad vse potrebnih. Ako pa bi mestni magistrat sploh sprejemal nadaljne prošnje, bi bil naval na izpraznjena mesta čim dalje večji, tako pa niti prošelj ne morejo več sprejemati. Najbolj žalostno je, da so med prosilci skoro sami taki, ki so delali vse življenje. Služkinje, ki so služile po 40 in še več let, tobačne delavke, ki so garale v atmosferi tobačnega prahu in pri strojih prav tako dolgo, ter delavci in delavke raznih drugih tovarn in podjetij, kateri vsi si niso mogli prislužiti takšne pokojnine, da bi na večer svojega življenja imeli vsaj za potrebno skorjo kruha. Kdor pregleduje te z okornimi rokami pisane prošnje in nerodno naznačeno revščino v njih, ga mora presuniti vsa ta beda in mora priti do prepričanja, kako potrebno bi bilo uvesti starostno zavarovanje za vsakega delavca in za vsako zadnjo služkinjo, tako da nekoč ne bo treba za stare ubožne ljudi ubožnic in zavetišč.«

In če kdo še povpraša, kako zelo nekateri, ki živijo v zavetišču že več let, žele imeti lastno, še tako skromno sobico, ko morajo tu prisiljeni stanovati z 20 ali 30 tovarišicami v eni sobi, ta pač ne bo dvomil ali je Zavarovalni odsek za starost in onemoglost potreben ali ne.

Kronika III. reda

BOGOJINA, okr. Sv. Trojica v Slovenskih goricah; ust. 13. 12. 1910; voditelj: Hanko Jožef, župnik; odbor: Lovrenčič Ivan, Varga Martin, Berden Magda, Smej Magda; število članov: moških 31, ženskih 188; naročnikov Cvetja: 6; okoliš skupščine: 3000 duš.

»BLAGOR MRTVIM, KATERI UMRJEJO V GOSPODU.« — Št. Lovrenc: Flere Marija, Gliha Ana. — Toplice: Hrovat Uršula, Bradač Ana. — Slivnica pri Celju: Cretnik Jakob, Centrih Karel, Centrih Marija, Kurnik Frančiška, Gaber Marija. — Kaplja: Radih Marija. — »ZAKAJ NJIH DELA GREDO Z NJIMI.« (Raz 14, 13.)

Nove knjige

Jože Pogačnik: Praznik presvetega Rešnjega Telesa. Celje 1934. Založila Družba sv. Mohorja. Cena broš. 8 Din (za ude 6 Din), vez. z rdečo obrezo 12 Din (za ude 9 Din), vez. z zlato obrezo 16 Din (za ude 12 Din).

Največje slavlje, kar ga premore katoliška cerkev, je procesija na praznik presv. Rešnjega Telesa. Lepoto pomladne prirode in ves liturgični sijaj proslavimo ta dan s službo praznika. Pri procesiji imamo zdaj naš domači jezik in v njem prosimo blagoslova za svoja domača polja. Mnogi so že želeli, da bi ta obred imeli v priročni knjižici v rokah. Ta knjižica tej želji popolnoma ustreza. V njej je zgodovinski uvod v razumevanje praznika in procesije, potem praznična maša in obred procesije. Knjižica bo služila ne le vsem prijateljem liturgičnega gibanja, temveč vsem vernikom brez izjeme, ki hočejo ta prelepi praznik umevati in lepo praznovati. Ker smo knjižico dobili v oceno šele po letošnjem prazniku sv. Rešnjega Telesa, zato je nismo mogli prej priporočiti, vendar toplo priporočamo vsem bravcem, da si jo nabavijo, saj jim bo knjižica vsako leto prišla prav ter jim pomagala, da bodo ta lepi praznik doživljali res v duhu Cerkve.

Frana Erjavec: Zbrano delo. I. zv. Uredil dr. Anton Slodnjak. Ljubljana 1934. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 60 Din.

Eden najzanimivejših slovenskih pisateljev iz druge polovice preteklega stoletja je nedvomno Fran Erjavec, katerega spise v celotni izdaji je začela s tem zvezkom izdajati Jugoslovanska knjigarna. Kdor pozna njegove domače in tuje živali v podobah ter druge njegove pripovedne spise, bo nedvomno z velikim veseljem segel po tej knjigi. Že prvi zvezek nam prinaša poleg obširnega življenjepisa priznanega pisatelja tudi celo vrsto zanimivih prirodoslovnih člankov. Zato moremo knjigo vsakemu toplo priporočati. Saj po pravici piše o njem urednik: »Fran Erjavec je eden najizobraženejših, najpridnejših in najplemenitejših mož našega slovstva v 19. stoletju. Ne prej, ne poslej se ni rodil Slovencem mož, ki bi bil kot leposlovec in poljudni pisatelj tako harmonično razvit.«

Upton Sinclair — Mirko Javornik: Dolarji. Roman. I. del. Ljubljana 1933. Izdala Krekova knjižnica. Cena vez. 40 Din, broš. 28 Din.

Mojstrsko kot zna le on, opisuje pisatelj gnilobo in vso propalost meščanske kapitalistične družbe in jo neusmiljeno biča. Na glavnem junaku, ki zraste iz proletarca-berača v najhujšega kapitalista-milijonarja, pokaže kako današnji družabni sistem vzgaja in ponižuje človeka na stopnjo brezumne živali, katere edini cilj je izkoriščanje, dobiček in kopicenje bogastva. Ves roman izzveni v silen protest proti današnji kapitalistični družbi. Knjigo toplo priporočamo.